

ЗВІТ

Про результати акредитаційної експертизи освітньої програми

Заклад вищої освіти	Чернівецький національний університет імені Юрія Федьковича
Освітня програма	22988 Біологія та здоров'я людини
Рівень вищої освіти	Бакалавр
Спеціальність	014 Середня освіта

Цей звіт складений за наслідками акредитаційної експертизи згаданої вище освітньої програми, що проводилася Національним агентством із забезпечення якості вищої освіти.

Звіт є результатом роботи експертної групи. Його основним призначенням є систематизація отриманої інформації, її аналіз та безпосереднє оцінювання якості освітньої програми. Звіт призначений як безпосередньо для закладу вищої освіти, так і для широкої громадськості. Він є публічним документом та буде оприлюднений на сайтах Національного агентства і закладу вищої освіти. Він також є підставою для прийняття подальших рішень галузевою експертною радою та Національним агентством.

Детальніше про мету і порядок проведення акредитації можна дізнатися на вебсайті Національного агентства – <https://naqa.gov.ua/>

Використані скорочення:

ID - ідентифікатор

ВСП - відокремлений структурний підрозділ

ЄДЕБО - Єдина державна електронна база з питань освіти

ЄКТС - Європейська кредитна трансферно-накопичувальна система

ЗВО - заклад вищої освіти

ОП - освітня програма

Загальні відомості

1. Інформація про освітню програму

Назва ЗВО	Чернівецький національний університет імені Юрія Федьковича
Назва ВСП ЗВО	не застосовується
ID освітньої програми в ЄДЕБО	22988
Назва ОП	Біологія та здоров'я людини
Галузь знань	01 Освіта/Педагогіка
Спеціальність	014 Середня освіта
Спеціалізація (за наявності)	014.05 Біологія та здоров'я людини
Рівень вищої освіти	Бакалавр
Вид освітньої програми	Освітньо-професійна

2. Відомості про склад експертної групи та акредитаційну експертизу

Склад експертної групи	Перетятко Вікторія Віталіївна, Талалаєва Ольга Сергіївна, Грицай Наталія Богданівна (керівник)
Залучений представник роботодавців	не застосовується
Дати візиту до ЗВО	20.01.2022 р. – 22.01.2022 р.

3. Посилання на документи, які підлягають оприлюдненню закладом вищої освіти на своєму вебсайті

Відомості про самооцінювання ОП	https://drive.google.com/file/d/1K3VvcjGWH_yocGkxhnl3ittE5oIq1lfVD/view
Програма візиту експертної групи	https://drive.google.com/file/d/1SPCdZh1_hmKMoQZZlkKPr1Opr17VcnO/view

4. Інформація про наявність у звіті інформації з обмеженим доступом

Звіт не містить інформацію з обмеженим доступом

I. Наявність або відсутність підстав для відмови в акредитації, не пов'язаних із відповідністю Критеріям оцінювання якості освітньої програми

На думку експертної групи, підстави для прийняття рішення про відмову в акредитації з підстав, не пов'язаних із відповідністю критеріям оцінювання якості освітньої програми:

відсутні

II. Резюме

Загальні враження про ОП, найголовніші висновки щодо відповідності Критеріям

ОП “Біологія та здоров'я людини” першого (бакалаврського) рівня вищої освіти загалом відповідає кожному із критеріїв акредитації. Мета ОП співзвучна зі стратегією розвитку ЗВО, її зміст спрямований на фундаментальну, спеціалізовану та практичну підготовку майбутніх педагогів. Зміст ОП враховує галузевий і регіональний контекст, У професійній підготовці здобувачів вищої освіти ефективно використовують традиційні й інноваційні форми та методи навчання, впроваджено дистанційне навчання за допомогою платформ електронних систем навчання (Moodle, Google Meet). Варто відзначити тривалий термін ознайомлювальної практики здобувачів у закладах загальної середньої освіти. Освітній процес на ОП забезпечує висококваліфікований кадровий склад, зокрема науково-педагогічні працівники мають високий індекс Гірша в Scopus, широко залучені до міжнародної академічної мобільності. В університеті проводиться матеріальне стимулювання науково-педагогічних працівників за результатами індивідуального рейтингу та рейтингу кафедр. Сучасна матеріально-технічна база дає можливість поєднувати навчання з науковими дослідженнями. Соціально-психологічний центр університету сприяє належній психологічній та соціальній підтримці здобувачів вищої освіти. ОП є актуальною і перспективною для регіону, оскільки здобувачі цієї ОП користуються попитом на ринку праці. Водночас ЕГ констатує, що посилення методичного та здоров'язбережувального складників ОП сприятиме підвищенню рівня професійної підготовки здобувачів до педагогічної діяльності в Новій українській школі вчителями біології та основ здоров'я. Крім того, для ОП перспективною є анонсована гарантом співпраця з позашкільними закладами освіти і впровадження в ОП відповідних освітніх компонентів з позашкільної роботи.

Підсумок сильних сторін програми та позитивних практик

Наявність потужної матеріально-технічної бази університету (спеціально обладнані аудиторії, лабораторії, гербарій, музеї, оранжерея, ботанічний сад), що забезпечують якісну теоретичну і практичну підготовку здобувачів за ОП. Високий рівень академічної та професійної активності викладачів, які забезпечують викладання освітніх компонентів на ОП. Моральне і матеріальне стимулювання викладачів та студентів, що сприяє підвищенню професійної майстерності та мотивації до освітньої діяльності. Висока поінформованість студентів щодо освітнього процесу в університеті. Використання єдиної платформи Moodle з якісним навчально-методичним наповненням її освітніх компонентів. Високий рівень популяризації академічної доброчесності.

Підсумок слабких сторін програми та рекомендації з її удосконалення

Посилити методичну складову підготовки здобувачів, зокрема спрямувати на виконання наукових робіт методичного змісту. Активізувати впровадження неформальної освіти за ОП. Урізноманітнити співпрацю із учителями-практиками, зокрема варто більше їх залучати до аудиторних занять. Переглянути обсяг освітніх компонентів, спрямованих на опанування основ здоров'я. Активізувати участь здобувачів ОП у програмах академічної мобільності.

III. Аналіз

У цьому розділі експертна група описує встановлені під час акредитаційної експертизи фактичні обставини, аналізує та оцінює їх, а також надає свої рекомендації щодо удосконалення ОП та діяльності за нею за окремими критеріями.

Критерій 1. Проектування та цілі освітньої програми:

1. Освітня програма має чітко сформульовані цілі, які відповідають місії та стратегії закладу вищої освіти.

У “Стратегічному плані розвитку ЧНУ на 2019-2026 роки” (https://drive.google.com/file/d/1kd_mZM_yNCAQQpQK1JxejkPsOEvagMdt/view) зазначено, що місія Університету – “інновативність, збалансованість, успіх”. Вона втілюється через освітню та наукову діяльність “шляхом підготовки підготовки високопрофесійних, конкурентоспроможних фахівців, здатних активно діяти в умовах ринкової економіки та соціального партнерства, розвиток наукових пріоритетів, наукових шкіл, інноваційної складової”. Мета ОП відповідає місії ЧНУ і полягає у формуванні та розвитку загальних і професійних компетентностей для виконання професійних завдань у галузі середньої освіти (біологія та основи здоров'я) в ЗЗСО та позашкільних

закладах. Відповідно до візії Університету на ОП сформовано цілісну систему підготовки здобувачів вищої освіти, що враховує наявні і майбутні суспільні потреби на ринку освітніх послуг. Хоча ЧНУ є класичним університетом, під час зустрічей з керівництвом з'ясовано, що в ньому також розвиваються педагогічні спеціальності, спрямовані на підготовку вчителів Нової української школи. Отже, цілі ОП відповідають стратегії розвитку ЧНУ, що передбачає підготовку висококваліфікованих фахівців у галузі середньої освіти, розвиток фундаментальних та прикладних наукових досліджень на інноваційній основі; виховання гармонійно розвиненої особистості.

2. Цілі освітньої програми та програмні результати навчання визначаються з урахуванням позицій та потреб заінтересованих сторін.

У процесі формування цілей і програмних результатів беруть участь стейкхолдери. В ОП-2020 порівняно з ОП-2018 кількість програмних результатів навчання збільшено з 17 до 19, оновлено їхнє формулювання. Проте більшість пропозицій, що надходять у ході вдосконалення освітніх програм від роботодавців та здобувачів вищої освіти стосуються окремих освітніх компонент. Так, рецензентами освітньої програми були О.Григор'єва, учитель біології вищої категорії, к.б.н., доцент (запропонувала ввести ОК "Загальна екологія", виокремити ОК «Загальна цитологія та гістологія», «Біологія індивідуального розвитку», «Анатомія людини» та «Фізіологія людини і тварин»; , «Генетика» та «Молекулярна біологія»; ОК «Польові та камеральні методи біологічних досліджень», «Нутрієнтологія», «Біотехніка з основами біобезпеки» вивести з групи обов'язкових; зменшити обсяг ОК «Біометрія з основами інформатики», «ІТ та онлайн-сервіси в професійній діяльності вчителя»; не допускати дублювання змісту освітніх компонент); Т. Семеннікова, учитель біології та природознавства Хотинського опорного ЗЗСО (внесла пропозицію розширити перелік вибіркових дисциплін з напрямів «Екологія», «Анатомія та фізіологія людини»); М. Шемберко, вчитель-методист, учитель біології Путильського ЗЗСО; Г. Міхеєва, учитель біології Чернівецького ліцею № 12; Н.Гаврилюк, учитель ОЗО «Глибоцький ліцей Глибоцької селищної ради», вчитель-методист. Крім того, до обговорення ОП долучилися представники академічної спільноти. Зокрема, на засіданні кафедри молекулярної генетики та біотехнології було внесено пропозицію розділити дисципліну «Генетика і молекулярна біологія» на дві окремі дисципліни: «Генетика» та «Молекулярна біологія». Згідно з рекомендаціями здобувачів (М.Гвоздецька, Р.Гордій, С.Тонюк, О.Тимчук) введено в ОП дисципліни «Основи наукових досліджень та історія науки», «Основи здоров'язбережувальної діяльності», збільшено обсяг ознайомчої педагогічної практики до 20 кредитів. За рекомендаціями роботодавців введено «Методику викладання біології та основ здоров'я». Детальніше інформацію узагальнено в таблиці врахування пропозицій, що надійшли в ході обговорення змін і доповнень (оновлення) ОП (<https://docs.google.com/document/d/1suab0lZ6J-aDmS1PLL4-kP28lK3IYM87/edit>).

3. Цілі освітньої програми та програмні результати навчання визначаються з урахуванням тенденцій розвитку спеціальності, ринку праці, галузевого та регіонального контексту, а також досвіду аналогічних вітчизняних та іноземних освітніх програм.

З огляду на те, що багато випускників ЧНУ працюють вчителями біології Чернівецької області та сусідніх областей, виникла потреба у відкритті ОП зі спеціальності Середня освіта (Біологія та здоров'я людини). Випускова кафедра та інші кафедри поступово переорієнтовують свою наукову діяльність у галузі біології на методичні аспекти навчання біології та основ здоров'я в ЗЗСО. Під час зустрічей з фокус-групами було з'ясовано наявність попиту у регіоні на вчителів біології та основ здоров'я та наявність можливостей працевлаштування в м. Чернівці та Чернівецькій області. Роботодавці підтвердили актуальність запровадження ОП в ЧНУ. Випускова кафедра співпрацює з педагогами Чернівецького обласного центру еколого-натуралістичної творчості учнівської молоді, які беруть участь в освітньому процесі за ОП. Під час викладання низки дисциплін враховується регіональний аспект, зокрема вивчається біорізноманіття рідного краю під час опанування ППО1, ППО2, ППО5, ППО6, також здобувачів ознайомлюють з екологічними проблемами регіону. Особливо варто відзначити навчальну практику з біорізноманіття (ППО29). У бесіді з гарантом встановлено, що під час розроблення ОП, формулювання цілей, компетентностей та ПРН було вивчено досвід провідних університетів України: Харківського національного університету ім. В.Н. Каразіна (ЗКО1, ЗКО4, ЗК10, ФКО2, ФКО3, ФКО5, ПРН14), Тернопільського національного педуніверситету ім. В. Гнатюка (ЗКО2, ФКО1, ФК10, ПРН01), Одеського національного університету ім. І.І. Мечникова (ЗКО5, ЗКО6). Також враховано досвід аналогічних програм закордонних ЗВО: Університету Марії Кюрі-Склодовської, м. Люблін (формулювання мети ОП), Вроцлавського університету, Педагогічного університету ім. Комісії національної освіти у Кракові (формулювання ПРН 15, запозичено дисципліну "Культура мови", в ОП ЧНУ - "Риторика"). Крім того, введено до переліку вибіркових дисциплін «Охорона біорізноманіття», «Охорона довкілля» (у польських ЗВО - «Охорона природи», «Охорона середовища», «Охоронна біологія»), «Польові та камеральні методи біологічних досліджень» і «Лабораторні спеціалізації в біохімії, ботаніці, зоології, генетиці» (у польських ЗВО - «Біологічний експеримент у шкільній практиці», «Польові біологічні дослідження»). Отже, аналіз документації та бесіди з фокус-групами дали підстави стверджувати, що цілі та програмні результати навчання ОП сформульовано відповідно до тенденцій розвитку спеціальності, ринку праці, галузевого та регіонального контексту. Позитивним є зростання контингенту здобувачів на ОП: станом на 1 жовтня 2021 року на 4 курсі навчається 8 здобувачів, на 1 курсі - 16.

4. Освітня програма дозволяє досягти результатів навчання, визначених стандартом вищої освіти за відповідною спеціальністю та рівнем вищої освіти (за наявності). За відсутності затвердженого

стандарту вищої освіти за відповідною спеціальністю та рівнем вищої освіти, програмні результати навчання повинні відповідати вимогам Національної рамки кваліфікацій для відповідного кваліфікаційного рівня.

Стандарт вищої освіти за спеціальністю 014 Середня освіта (Біологія та здоров'я людини) першого (бакалаврського) рівня вищої освіти відсутній. За результатами аналізу програмні результати навчання ОП відповідають вимогам Національної рамки кваліфікацій за 6 кваліфікаційним рівнем освіти у дескрипторах знань, умінь/навичок, відповідальності й автономії та комунікації. Дескриптору “знання” відповідають ПРН 1 - ПРН 7, ПРН 16; “вміння” - ПРН 8 - ПРН 15; “комунікація” - ПРН 17; “відповідальність і автономія” - ПРН 17 - ПРН 19. Варто зазначити, що ПРН сформульовано коректно, не містять повторень. В освітній програмі зазначено лише освітню кваліфікацію: “Бакалавр. Середня освіта (Біологія та здоров'я людини)”, яка, на думку ЕГ, потребує корекції. Крім того, назва “Середня освіта (Біологія та здоров'я людини)”, вказана в ОП-2021, відрізняється від назви ОП у відомостях про самооцінювання - 22988 “Біологія та здоров'я людини”.

Загальний аналіз щодо Критерію 1:

Сильні сторони та позитивні практики у контексті Критерію 1.

ЕГ вважає, що сильними сторонами ОП є такі: Мета ОП відповідає стратегії розвитку університету. ОП реалізується в дослідницькому освітньому середовищі. Під час викладання низки дисциплін (ППО1, ППО2, ППО5, ППО6) та навчальної практики з біорізноманіття враховується регіональний аспект. Актуальність ОП зумовлена потребами ринку праці регіону в учителях біології та основ здоров'я. В ОП враховано досвід реалізації аналогічних ОП провідних ЗВО України та Польщі.

Слабкі сторони, недоліки та рекомендації щодо удосконалення у контексті Критерію 1.

Разом із тим ЕГ встановлено, що вивчення зарубіжного досвіду обмежено лише закладами Польщі, попри те що університет входить у ТОП-5 ЗВО України, які отримали найбільшу кількість проєктів з академічної мобільності в рамках Програми ЄС Еразмус+. Рекомендації щодо вдосконалення: Робочій групі варто було б вивчати і впроваджувати досвід ЗВО інших країн, які мають подібні ОП. Уточнити освітню кваліфікацію та повну назву ОП.

Рівень відповідності Критерію 1.

Рівень В

Обґрунтування рівня відповідності Критерію 1.

З огляду на сильні сторони ОП (цілі відповідають місії і стратегії розвитку університету, реалізація ОП в активному дослідницькому середовищі, вивчення вітчизняного досвіду аналогічних ОП, урахування потреб ринку праці регіону у фахівцях з ОП, галузевого та регіонального контексту), та несуттєвий недолік, що полягає у доцільності ширшого вивчення зарубіжного досвіду аналогічних ОП, ЕГ вважає, що ОП та освітня діяльність за цією освітньою програмою повністю відповідають підкритеріям 1.1, 1.2, 1.4 і частково підкритерію 1.3, тому ОП за Критерієм 1 оцінено на рівень В.

Критерій 2. Структура та зміст освітньої програми:

1. Обсяг освітньої програми та окремих освітніх компонентів (у кредитах Європейської кредитної трансферно-накопичувальної системи) відповідає вимогам законодавства щодо навчального навантаження для відповідного рівня вищої освіти та відповідного стандарту вищої освіти (за наявності).

Обсяг ОП згідно зі статтею 4 п. 5 Закону України «Про вищу освіту» для освітньо-професійних програм підготовки бакалавра становить 240 кредитів ЄКТС, з-поміж яких обов'язкові освітні компоненти - 177 кредитів (73,75%), вибіркові - 63 кредити (26,25%), що відповідає чинному законодавству щодо співвідношення обов'язкових та вибіркових освітніх компонентів.

2. Зміст освітньої програми має чітку структуру; освітні компоненти, включені до освітньої програми, складають логічну взаємопов'язану систему та в сукупності дозволяють досягти заявлених цілей та програмних результатів навчання.

Зміст ОП має чітку і логічну структуру, відображену в структурно-логічній схемі ОП. Серед освітніх компонентів розрізняють обов'язкові та вибіркові. До обов'язкових освітніх компонентів циклу загальної підготовки належать “Актуальні питання історії та культури України”, “Основи загальної хімії” (1 семестр), “Основи вищої математики”, “Українська мова (за професійним спрямуванням)” (2 семестр), “Іноземна мова (за професійним спрямуванням)” (2-3 семестр), “Основи наукових досліджень та історія науки”, “Педагогіка з основами пед. майстерності” (3 семестр), “Психологія (загальна, вікова і педагогічна)” (4 семестр), “Методика соціально-виховної роботи в сучасних умовах” (5 семестр), “Риторика” (6 семестр), “Філософія” (8 семестр). Загалом обсяг обов'язкових освітніх компонентів циклу загальної підготовки становить 44 кредити, що становить 24,86% від загального обсягу обов'язкових ОК (177). Названі дисципліни спрямовані переважно на формування ЗК. На думку ЕГ, ЗПОз “Основи загальної хімії”, ЗПО7 “Педагогіка з основами пед. майстерності” (3 семестр), ЗПО9 “Психологія (загальна, вікова і педагогічна)” краще віднести до циклу професійної підготовки. Обов'язкові дисципліни циклу професійної підготовки утворюють логічну систему, що передбачає вивчення у 1 семестрі ОК “Вступ до спеціальності”, “Ботаніки”, “Зоології безхребетних”, “Загальної цитології”, у 2 семестрі - “Зоології хребетних”, “Гістології”, “Біорізноманіття”, у 3 семестрі - “Загальної біометрії”, “Біології індивідуального розвитку” та “Біометрії з основами інформатики”, у 4 семестрі - “Метаболічної біохімії”, “Анатомії людини”, “Генетики”, “Мікробіології”, ОК “ІТ та онлайн-сервіси в професійній діяльності вчителя”, у 5 семестрі - “Фізіології і біохімії рослин”, “Вірусології”, “Біофізики”, “Молекулярної біології”, “Здоров'язбережувальних технологій та домедичної допомоги”, “Інклюзивної освіти”, у 6 семестрі - “Фізіології людини і тварин”, “Імунології”, “Теорії еволюції”, “Методики викладання біології та основ здоров'я”, у 7 семестрі - “Вікової анатомії і фізіології з основами гігієни”, “Екології”, у 8 семестрі - “Біотехнології”. Обсяг цих дисциплін складає 97 кредитів, що становить 54,8% від загального обсягу обов'язкових компонентів. Аналіз ОП та навчального плану показав, що частка дисциплін циклу загальної підготовки становить 24,8% (44 кредити), циклу професійної підготовки - 54,8% (97 кредитів) від загального обсягу обов'язкових компонентів (177 кредитів). Крім того, на практичну підготовку відведено - 18,6% (33 кредитів) та 1,8% (3 кредити) становить кваліфікаційний іспит на здобуття освітнього ступеня “бакалавр”. ЕГ встановила, що освітні компоненти цієї ОП утворюють логічну взаємопов'язану систему і дають змогу досягти визначених в ОП цілей та програмних результатів навчання.

3. Зміст освітньої програми відповідає предметній області визначеної для неї спеціальності (спеціальностям, якщо освітня програма є міждисциплінарною).

Зміст ОП відповідає предметній спеціальності 014.05 Середня освіта (Біологія та здоров'я людини). По-перше, психолого-педагогічні та методичні компоненти становлять 26 кредитів (14,7%): “Педагогіка з основами пед. майстерності” (5 кредитів), “Психологія (загальна, вікова і педагогічна)” (5 кредитів), “Методика соціально-виховної роботи в сучасних умовах” (3 кредити), “ІТ та онлайн-сервіси в професійній діяльності вчителя” (4 кредити), “Інклюзивна освіта” (3 кредити), “Методика викладання біології та основ здоров'я” (6 кредитів). Проте ЕГ вважає, що з останньої дисципліни більш доцільними є практичні, а не семінарські заняття. Формування та вдосконалення професійних умінь і навичок відбувається під час ознайомлювальної педагогічної (12 кредитів) та педагогічної (8 кредитів), що загалом складає 20 кредитів (11,3%). Отже, ЕГ відзначає, що на педагогічну підготовку майбутніх учителів відведено достатній обсяг навчального навантаження - 46 кредитів, або 26%. Теоретичну підготовку вчителя з біології забезпечують такі освітні компоненти біологічного спрямування, як: ППО1-ППО23 (76 кредитів), а з основ здоров'я - ППО25, ППО28, частково ППО12, ППО13, ППО14, ППО16, ППО20, ППО21. З огляду на це, на думку ЕГ, варто було б збільшити обсяг ОК, які забезпечують складник “Здоров'я людини”. ЕГ констатує, що зміст освітньої програми відповідає предметній області спеціальності і дає можливість забезпечити належну підготовку майбутніх фахівців зі спеціальності 014 Середня освіта (Біологія та здоров'я людини). Варто відзначити, що перелік дисциплін біологічного спрямування добре продуманий і логічний.

4. Структура освітньої програми передбачає можливість для формування індивідуальної освітньої траєкторії, зокрема через індивідуальний вибір здобувачами вищої освіти навчальних дисциплін у обсязі, передбаченому законодавством.

ОП передбачає 63 кредити на вибіркові ОК, які становлять 26,25% від загальної кількості обсягу ОП, що відповідає вимогам чинного законодавства (більше 25%). Індивідуальний вибір навчальних дисциплін здобувачами відбувається відповідно до “Положення про порядок реалізації студентами ЧНУ імені Юрія Федьковича права на вільний вибір навчальних дисциплін» (<https://drive.google.com/file/d/18ToSVjeAfalvJrEnY189vLEUAFS9HKFD/view>). Згідно з п. 1.7 “студенти обирають дисципліни відповідно до навчальних планів (ОПП, за якими вони навчаються), а також із дисциплін загальноуніверситетського каталогу” (<http://www.chnu.edu.ua/index.php?page=ua/scienc/021commoncourses> - 67 дисциплін). Із силабусами вибіркових дисциплін здобувачі можуть ознайомитися на сайті випускової кафедри (<http://ibhb.chnu.edu.ua/dpt/botany/cilabusi-navchalnih-distsiplin-op-serednia-osvita-biologija-ta-zdorovia-liudini>). Відповідно до п. 2.3 Положення у здобувачів є кілька варіантів вибору: з варіативної складової ОП, на якій навчається: а) вибір спеціалізованого (профільованого) блоку дисциплін; б) одночасний вибір зазначеної кількості дисциплін із пакету, в) вибір однієї дисципліни із переліку кількох дисциплін, що пропонується на семестр; із блоку вибору студента навчального плану іншої освітньої програми; вибір навчальних дисциплін в іншому ЗВО під час реалізації права на академічну мобільність. Аналіз залікових книжок здобувачів (<https://drive.google.com/drive/folders/1BoMapiJdp1bRl-cFy9kCS4TnHv-Th3eO?usp=sharing>) дав підстави

стверджувати, що вони обирали дисципліни загальної підготовки за загальноуніверситетським каталогом, а дисципліни професійної підготовки з переліку 2-3 дисциплін, зазначених в ОП та навчальному плані (варіант 1в). Варто відзначити як позитивне, що серед вибіркових дисциплін є дисципліни природничого спрямування ("Мікологія", "Паразитологія", "Ґрунтознавство", "Загальна біогеографія", "Охорона біорізноманіття", "Охорона довкілля", "Фітопатологія", "Ґідрологія", "Екологія людини", "Екологія рослин", "Генетика людини" та ін.), методичного спрямування ("Гурткова робота в школі", "Позакласна робота з біології", "Організація НДР учнів з біології та основ здоров'я", "Інноваційні методи навчання біології", "Методика розв'язування біологічних задач", "Організація роботи пришкольної науково-дослідної ділянки", "Організація роботи шкільного кабінету біології", "Біологічний експеримент у шкільній практиці") та оздоровчого спрямування ("Основи фізичної реабілітації", "Нутриціологія", "Корисні рослини та фітооздоровлення"). Проте вибір лише з двох дисциплін дещо обмежує можливість здобувачів. Крім того, у 8 семестрі запропоновано курс «Професійна іноземна мова», який введено з метою кращої підготовки здобувачів до ЄВІ з іноземної мови для вступу в магістратуру. Позитивним є наявність ППВ13 "Військова підготовка", що надзвичайно актуально в сучасних умовах. Крім того, здобувачі мають можливість обирати керівника та тематику курсових робіт, базу педагогічної практики тощо.

5. Освітня програма та навчальний план передбачають практичну підготовку здобувачів вищої освіти, яка дозволяє здобути компетентності, необхідні для подальшої професійної діяльності.

ОП передбачає практичну підготовку, яка охоплює 30 кредитів практики, що відповідає Концепції розвитку педагогічної освіти: 10 кредитів відведено на навчальну практику з біорізноманіття в 2 семестрі, 12 кредитів - на ознайомлювальну педагогічну практику в 3, 4, 5, 6 семестрах і 8 кредитів на педагогічну практику в 7 і 8 семестрах. Практики відбуваються відповідно до "Положення про проведення практики здобувачів вищої освіти Чернівецького національного університету імені Юрія Федьковича" (<https://drive.google.com/file/d/1EMTdo9grzwmD6gmLzuThArr1uKS6U2Bj6/view>). Навчальну практику з біорізноманіття проводять на базі ботанічного саду ЧНУ, дендропарку «Чернівецький», природознавчого музею. Мета практики - поглиблення теоретичних знань із «Ботаніки», «Біорізноманіття», «Зоології безхребетних» і «Зоології хребетних»; здобуття досвіду самостійних досліджень у польових умовах; виховання ціннісного ставлення до природи. Ознайомлювальна педагогічна практика проводиться впродовж 1 дня в тиждень у 3,4,5,6 семестрах. Під час цієї практики здобувачі спостерігають за організацією освітнього процесу з біології та основ здоров'я досвідчених учителів ЗЗСО. Педагогічна практика орієнтована на відвідування та аналіз навчальних занять, підготовку планів-конспектів та проведення уроків й позакласних заходів з біології (7 семестр) та основ здоров'я (8 семестр). Педагогічні практики проводять на базі ЗЗСО м. Чернівці, з якими укладено договори, а також ЗЗСО Чернівецької області та сусідніх областей (https://drive.google.com/drive/folders/1rU_5IZRyJsaMh__P658XhCt74JJXZqsH). Крім того, зміст навчальних занять з "Методики викладання біології та основ здоров'я", лабораторних занять з "ІТ та онлайн-сервіси в професійній діяльності вчителя" та ін. курсів також сприяє практичній підготовці здобувачів вищої освіти. На формування практичних навичок та фахових компетентностей спрямовані практичні та лабораторні заняття з низки освітніх компонентів: ПП01-ПП07, ПП11-ПП17, ПП21 та ін. Результати опитування здобувачів за ОП дали підстави встановити, що 88% опитаних стверджують про достатній обсяг практичної підготовки (https://drive.google.com/file/d/1o22b28tEXI_p6NuAYvVafGi7EcRRFiOr/view). ЕГ вважає, що доцільно було б конкретизувати назви практик у 7 та 8 семестрах (наприклад, виробнича (педагогічна практика) з біології, виробнича (педагогічна) практика з основ здоров'я). Крім того, у силабусах практик трапляються поодинокі описки "викладач" замість "учитель", що не впливає на зміст програми.

6. Освітня програма передбачає набуття здобувачами вищої освіти соціальних навичок (soft skills), що відповідають заявленим цілям.

ОП забезпечує формування фахових компетентностей, а також соціальних навичок (soft skills). Soft skills формуються під час вивчення таких дисциплін: "Педагогіка з основами пед. майстерності", "Психологія (загальна, вікова і педагогічна)", "Методика викладання біології та основ здоров'я", "Філософія", "Методика соціально-виховної роботи в сучасних умовах", "Риторика". Зокрема, "Українська мова (за професійним спрямуванням)" та «Іноземна мова (за професійним спрямуванням)" та "Риторика" дають можливості здобувачам спілкуватися державною та іноземною мовами, забезпечують здатність до комунікації; «Філософія» сприяє розвитку абстрактного мислення, здатності діяти на основі етичних міркувань (мотивів); дисципліна «Актуальні питання історії та культури України» сприяє усвідомленню себе як члена суспільства та цінності громадянського (демократичного) суспільства тощо. Проте найбільше можливостей для розвитку соціальних навичок має педагогічна практика (креативність, лідерські здібності, комунікаційні здібності, вміння планувати і управляти часом, здатність до самомотивації та саморозвитку). Удосконаленню soft skills сприяє участь у науково-практичних конференціях, робота здобувачів в органах студентського самоврядування.

7. Зміст освітньої програми урахує вимоги відповідного професійного стандарту (за наявності).

В ОП наявні компетентності, які відповідають функціям учителя-предметника, зазначеним у "Професійному стандарті "... Вчитель закладу загальної середньої освіти..." (2020). До них належать: навчання учнів предметів

(інтегрованих курсів) - ФК15; партнерська взаємодія з учасниками освітнього процесу - ФК03, ФК10, ФК14; інклюзивна компетентність - ФК11; участь в організації безпечного та здорового освітнього середовища - ФК11, ФК12; управління освітнім процесом - ФК16. Отже, ОП урахує вимоги професійного стандарту. Тому ЕГ рекомендує зазначати в ОП не лише освітню, а й професійну кваліфікацію. З огляду на те, що в ОП однією з первинних посад, які може зайняти випускник, зазначено організатора позакласної та позашкільної виховної роботи з дітьми, а освітні компоненти, які відповідають їй, зосереджені у вибірковій частині ОП, бажано ввести обов'язковий освітній компонент або окремий змістовий модуль в ОК, що передбачає вивчення методики позакласної та позашкільної роботи з біології та основ здоров'я. ЕГ констатує, що силабуси таких ОК представлено на сайті випускової кафедри. Крім того, в змісті навчальної дисципліни “Методика викладання біології та основ здоров'я” передбачено тему 9 “Позакласна робота з біології та основ здоров'я”, а під час педагогічної практики здобувачі відвідують, аналізують та проводять позакласні заходи.

8. Обсяг освітньої програми та окремих освітніх компонентів (у кредитах Європейської кредитної трансферно-накопичувальної системи) реалістично відбиває фактичне навантаження здобувачів, є відповідним для досягнення цілей та програмних результатів навчання.

У Положенні про організацію освітнього процесу (далі – Положення) у Чернівецькому національному університеті імені Юрія Федьковича (https://drive.google.com/file/d/14PoxHnt_u7rPqGbGu3cccWuTRXbI5-Gg/view) вказано, що “кредит ЄКТС – одиниця вимірювання навчального навантаження здобувача вищої освіти, яке необхідне для досягнення визначених (очікуваних) результатів навчання. Обсяг одного кредиту ЄКТС становить 30 годин”. Згідно з навчальним планом, який реалізується на ОП, загальний обсяг годин для підготовки бакалавра становить 7200 годин (240 кредитів), з них 1890 годин (63 кредити) - вибіркові освітні компоненти (270 годин, або 9 кредитів, відведено на дисципліни циклу загальної підготовки і 1620 годин, або 54 кредити, - на дисципліни вільного вибору циклу професійної підготовки). Отже, вибіркові дисципліни складають 26,25% від загального обсягу ОП. Водночас обов'язкові освітні компоненти складають 73,75%. Загалом це становить 177 кредитів, тобто годин 5310. З них - обов'язкові дисципліни циклу загальної підготовки в обсязі 44 кредити (1320 годин), обов'язкові ОК циклу професійної підготовки - 133 кредити (3990 годин), до яких належать, окрім навчальних дисциплін, курсові, практики та кваліфікаційний іспит. Проте в аналізованому навчальному плані обсяг практик і кваліфікаційного іспиту не вказано. Усього навчальним планом передбачено 930 годин лекцій, 698 годин лабораторних занять, 594 практичних, 359 семінарських, тобто загалом на аудиторну роботу - 2581 година. На самостійну роботу відведено 3521 годину. Отже, співвідношення між аудиторною та самостійною роботою здобувачів приблизно становить 40:60, що відповідає чинним вимогам. ЕГ стверджує, що фактичне навантаження здобувачів є відповідним для досягнення цілей та ПРН за ОП. Аналіз результатів опитування здобувачів за ОП показав, що лише двоє здобувачів (8%) з 25 опитаних вказали на великий обсяг навантаження (https://drive.google.com/file/d/1o22b28tEXI_p6NuAYvVAFGi7EcRRFiOr/view). Згідно з результатами проведеного опитування 87,5% вважають, що обсяг самостійної роботи студентів є оптимальним пропорційно до аудиторних занять, а 12,5% - частково (<https://drive.google.com/file/d/1v9TCwDaE6g76ClbPNyZnCuDnWxLoYLlL/view>). Проте ЕГ вважає, що в навчальному плані доцільно зазначати перелік не дисциплін, а всіх освітніх компонентів, зокрема ПП 29-31, ПП-33. Також не зовсім зрозумілим є те, що одна курсова робота в навчальному плані визначена окремо (3 кредити), а інша - в межах дисципліни “Методика викладання біології та основ здоров'я”.

9. У разі здійснення підготовки здобувачів вищої освіти за дуальною формою освіти структура освітньої програми та навчальний план узгоджені із завданнями та особливостями цієї форми здобуття освіти.

Дуальної форми освіти за ОП не передбачено. Проте варто відзначити, що в університеті розроблено “Положення про впровадження елементів дуальної форми навчання в освітній процес Чернівецького національного університету імені Юрія Федьковича” (https://drive.google.com/file/d/1_cEMtri8-6HmaoEaQTfQXpRtz_gCgxa2/view).

Загальний аналіз щодо Критерію 2:

Сильні сторони та позитивні практики у контексті Критерію 2.

ЕГ встановила такі сильні сторони ОП: Освітні компоненти ОП сприяють якісній фаховій підготовці майбутніх учителів біології та основ здоров'я, зокрема до проведення наукових досліджень з біології. Перелік і послідовність освітніх компонентів ретельно продумано і логічно пов'язано в струнку систему, ОК відповідають сучасним досягненням в освітній галузі та біологічній науці. На ОП реалізується вибір здобувачами ВК, обсяг вибірових освітніх компонентів відповідає чинним вимогам. Позитивним є те, що серед вибірових ОК у 8 семестрі читається «Професійна іноземна мова» для кращої підготовки здобувачів до ЄВІ з іноземної мови при вступі в магістратуру, а також наявність ППВ13 “Військова підготовка”, актуальність якої не викликає сумнівів. ОП урахує вимоги професійного стандарту.

Слабкі сторони, недоліки та рекомендації щодо удосконалення у контексті Критерію 2.

ЕГ констатує, що недоліками ОП є обрання вибіркового циклу професійної підготовки з трьох, а іноді і двох зазначених в ОП дисциплін, що деякою мірою звужує вибір здобувачів. Серед ОК більшість становлять біологічні дисципліни, а обсяг ОК, спрямованих на теоретичну підготовку з основ здоров'я значно менший. Доцільніше було б планувати практичні заняття з “Методики викладання біології та основ здоров'я” замість семінарських. У першому семестрі передбачена дисципліна «Фізичне виховання», хоча вона по суті не є вибірковою, адже здобувачі обирають лише вид спорту, хоча в минулі роки альтернативною була дисципліна “Демократія”.
Рекомендації: Запропонувати здобувачам на вибір ширший перелік дисциплін професійного циклу, зокрема з суміжних освітніх програм Інституту біології, хімії і біоресурсів. На думку ЕГ, варто було б збільшити обсяг ОК, які забезпечують складник “Здоров'я людини (основи здоров'я)”. У навчальному плані доцільно замінити семінарські заняття з “Методики викладання біології та основ здоров'я” на практичні. Проте ці недоліки суттєво не впливають на якість підготовки майбутніх педагогів.

Рівень відповідності Критерію 2.

Рівень В

Обґрунтування рівня відповідності Критерію 2.

ОП за критерієм 2 має сильні сторони (освітні компоненти ОП сприяють якісній фаховій підготовці майбутніх учителів біології та основ здоров'я, перелік і послідовність освітніх компонентів ретельно продумано і логічно пов'язано в струнку систему, ОК відповідають сучасним досягненням в освітній галузі та біологічній науці, актуальними вибірконими ОК є «Професійна іноземна мова» для підготовки здобувачів до ЄВІ з іноземної мови “Військова підготовка”) та несуттєві недоліки (незначний обсяг дисциплін, спрямованих на теоретичну підготовку здобувачів з основ здоров'я, семінарські заняття з методики навчання біології та основ здоров'я). Повна відповідність за підкритеріями 2.1, 2.2, 2.5, 2.6, 2.7 і часткова за підкритеріями 2.3, 2.4, 2.8 дає підстави оцінити критерій 2 на рівень В.

Критерій 3. Доступ до освітньої програми та визнання результатів навчання:

1. Правила прийому на навчання за освітньою програмою є чіткими та зрозумілими, не містять дискримінаційних положень та оприлюднені на офіційному веб-сайті закладу вищої освіти.

“Правила прийому на навчання для здобуття вищої освіти до ЧНУ розташовані у вільному доступі на сайті університету (http://vstup.chnu.edu.ua/?page_id=80). На сайті Інституту біології, хімії і біоресурсів зазначено перелік спеціальностей та конкурсних предметів для вступників, які вступають для здобуття ступеня бакалавра (<http://ibhb.chnu.edu.ua/institut/abiturient>). ЕГ проаналізувала Правила прийому на навчання на ОП та дійшла висновку, що вони є чіткими та не містять дискримінаційних положень. За результатами опитування здобувачів 100,0% підтвердили, що правила прийому та навчання за освітньою програмою є зрозумілими та обґрунтованими (<https://drive.google.com/file/d/1v9TCwDaE6g76ClbPNyZnCuDnWxLoYL1L/view>). Крім того, на сайті оприлюднено “Положення про роботу освітніх центрів «Крим-Україна» та «Донбас-Україна» в Чернівецькому національному університеті імені Юрія Федьковича” для вступників, які проживають на тимчасово окупованій території Автономної Республіки Крим та міста Севастополя, тимчасово окупованій території окремих районів Донецької та Луганської областей або території населених пунктів на лінії зіткнення.

2. Правила прийому на навчання за освітньою програмою враховують особливості самої освітньої програми.

Аналіз Правил прийому на навчання до ЧНУ (http://vstup.chnu.edu.ua/?page_id=80) та бесіда з відповідальним секретарем приймальної комісії дали змогу встановити, що Правила прийому враховують специфіку ОП. Так, ваговий коефіцієнт ЗНО з біології становить 0,40, а інші ЗНО (українська мова та математика/ історія / іноземна мова/ фізика / хімія / географія) - по 0,25 (додаток 5). У додатку 1 зазначено, що ОП - неакредитована. У додатку 6 акцентовано, що спеціальність 014.05 Середня освіта (Біологія та здоров'я людини) входить до переліку спеціальностей, яким надається особлива підтримка.

3. Визначені чіткі та зрозумілі правила визнання результатів навчання, отриманих в інших закладах освіти, зокрема під час академічної мобільності, що відповідають Конвенції про визнання

кваліфікацій з вищої освіти в Європейському регіоні (Лісабон, 1997 р.), є доступними для всіх учасників освітнього процесу та послідовно дотримуються під час реалізації освітньої програми.

В університеті визначено правила визнання результатів навчання, отриманих в інших ЗВО згідно з «Положенням про порядок реалізації права на академічну мобільність здобувачів вищої освіти ЧНУ (http://interof.chnu.edu.ua/res/interof/Academic%20Mobility_2019.pdf)». ЧНУ визнає еквівалентними і перераховує результати навчання здобувачів у ЗВО-партнері. Відповідно до розділу 3 названого Положення порядок перерахування визначається угодою, яка підписується перед направленням на навчання. Перерахування здійснюється на основі представленого здобувачем документа із ЗВО-партнера, де вказано перелік дисциплін та результати навчальних досягнень, кількість кредитів та інформацією про систему оцінювання. У «Положенні про порядок відрахування, переривання навчання, поновлення, переведення, надання академічної відпустки здобувачам вищої освіти ЧНУ» (https://drive.google.com/file/d/1mcLJ7gatWo5UkfZeUJLJ1EL8W_2vWtzx/view) зазначено, що переведення здобувачів з інших ЗВО відбувається за умови ліквідації академічної різниці (п. 3.2) в установлені терміни. Університет входить у ТОП-5 ЗВО України, які отримали найбільшу кількість проєктів з академічної мобільності в межах Програми ЄС Еразмус+. Про практичну реалізацію міжнародної академічної мобільності в університеті зазначали начальник міжнародного відділу С.Луканюк, заступник директора Інституту з науково-дослідної роботи студентів та міжнародних зв'язків Ю.Халавка, гарант ОП проф. І. Чорней та інші учасники зустрічей. Проте на аналізованій ОП поки що не було прикладів академічної мобільності. Причинами цього називають пандемію Covid-19 та недостатній рівень знань здобувачів іноземної мови, на якій буде вестися навчання в закордонних ЗВО, зокрема польської мови. Гарант ОП І.Чорней розповів про перспективи співпраці щодо академічної мобільності з Педагогічним університетом ім. Комісії національної освіти у Кракові (Республіка Польща).

4. Визначені чіткі та зрозумілі правила визнання результатів навчання, отриманих у неформальній освіті, які є доступними для всіх учасників освітнього процесу та послідовно дотримуються під час реалізації освітньої програми.

В ЗВО діє «Положення про взаємодію формальної та неформальної освіти, визнання результатів навчання (здобутих шляхом неформальної та/або інформальної освіти, у системі формальної освіти) у Чернівецькому національному університеті імені Юрія Федьковича» (<https://drive.google.com/file/d/100CFtXHLrgqS-T43aFun6blUvZO7Zozi/view>). Зокрема, у п.1.1 Положення вказано, що визнання результатів навчання у неформальній освіті дозволяється для дисциплін, починаючи з II семестру. Саме визнання результатів проводиться у семестрі, який передує семестру, у якому передбачено вивчення певної дисципліни. Це зумовлено тим, що здобувач може не підтвердити свої результати навчання у неформальній освіті. Згідно з Положенням визнання результатів навчання поширюється лише на обов'язкові дисципліни ОП (п. 1.2), університет може визнати результати навчання в обсязі не більше 10% від загального обсягу ОП (п. 1.3). За визначеною процедурою здобувач пише заяву на ім'я ректора, додає необхідні документи, за розпорядженням директора інституту створюється фахова комісія, яка визначає метод оцінювання результатів навчання. Підсумковий контроль відбувається у формі екзамену, під час якого здобувач має отримати більше 50 балів. Прикладів неформальної освіти на ОП у відомостях самооцінювання не зазначено. Проте під час зустрічі зі здобувачами Гвоздецька Марія вказала, що пройшла курси масажу, і їй зарахували окремі теми з дисципліни «Здоров'язбережувальні технології та домедична допомога».

Загальний аналіз щодо Критерію 3:

Сильні сторони та позитивні практики у контексті Критерію 3.

Правила вступу відповідають чинним вимогам, не містять дискримінаційних положень, ураховують особливості ОП (ваговий коефіцієнт з біології найвищий). В університеті налагоджена міжнародна академічна мобільність (ЗВО входить у ТОП-5 ЗВО України, які отримали найбільшу кількість проєктів з академічної мобільності в межах Програми ЄС Еразмус+). Процедура визнання результатів навчання, отриманих у неформальній освіті чітка і зрозуміла. Вся необхідна інформація оприлюднена на офіційному веб-сайті ЗВО.

Слабкі сторони, недоліки та рекомендації щодо удосконалення у контексті Критерію 3.

Недостатня обізнаність здобувачів ОП про можливості неформальної освіти. Рекомендації: Активізувати залучення здобувачів до програм академічної мобільності (як внутрішньої, так і міжнародної) та неформальної освіти.

Рівень відповідності Критерію 3.

Рівень В

Обґрунтування рівня відповідності Критерію 3.

ЕГ стверджує, що ОП та освітня діяльність за нею відповідають визначеному Критерію 3, оскільки ОП має сильні сторони (правила вступу відповідають чинним вимогам, не містять дискримінаційних положень, ураховують особливості ОП, ЗВО входить у ТОП-5 ЗВО України, які отримали найбільшу кількість проєктів з академічної мобільності в межах Програми ЄС Еразмус+, процедура визнання результатів навчання, отриманих у неформальній освіті чітка і зрозуміла, Вся необхідна інформація оприлюднена на офіційному веб-сайті ЗВО) та окремі несуттєві недоліки (недостатня обізнаність здобувачів ОП про можливості неформальної освіти). З огляду на повну відповідність підкритеріїв 3.1, 3.2, 3.3 і часткову підкритерію 3.4, ОП за Критерієм 3 оцінено на В.

Критерій 4. Навчання і викладання за освітньою програмою:

1. Форми та методи навчання і викладання сприяють досягненню заявлених у освітній програмі цілей та програмних результатів навчання, відповідають вимогам студентоцентрованого підходу та принципам академічної свободи.

Аналіз нормативних документів («Положення про організацію освітнього в ЧНУ», протокол № 9 від 30.09.2019, https://drive.google.com/file/d/14PoxHnt_u7rPqGbGu3cccWuTRXbI5-Gg/view; Положення про проведення практики здобувачів вищої освіти ЧНУ імені Юрія Федьковича, протокол № 7 від 31.08.2020. <https://drive.google.com/file/d/1EMTd09rzwmD6gmLzuThArr1uKS6U2Bj6/view>), додатку до Відомості про самооцінювання ОП (Таблиця 3), змісту робочих програм та силабусів ОК, зустрічі з менеджментом, здобувачами освіти і НПП доводять, що форми та методи навчання й викладання відповідають заявленим у ОП цілям і ПРН. Викладачі, які забезпечують викладання за ОП, на заняттях разом з традиційними застосовують методи інноваційних технологій, зокрема, проблемно-пошукові (ПРО2 – ОК «Ботаніка»), інтерактивні (ПРО6, ПРО8 – ОК «Теорія еволюції»), вирішення ситуаційних завдань, моделювання життєвих ситуацій, імітаційне моделювання (ПРО13 – ОК «Інноваційні методи навчання біології»), застосування мультимедійних засобів, дискусії, «круглі столи» (ПРО8 – ОК «Загальна цитологія»), а також під час СРС – метод проєктів, індивідуальні дослідницькі завдання (ПРО12 – ОК «Методика викладання біології та основ здоров'я»), підготовка віртуальних екскурсій. Студентоцентрикований підхід та принципи академічної свободи реалізуються: - через механізм зворотного зв'язку із здобувачами освіти, зокрема анонімне анкетування соціологічного лабораторією «Організація освітнього процесу очима студента» наприкінці кожного семестру та урахування їх думок щодо доцільності обраних форм і методів навчання певних ОК («Положення про порядок проведення внутрішнього моніторингу якості освітньої діяльності та якості вищої освіти в ЧНУ» протокол № 7 від 31.08.2020 https://drive.google.com/file/d/1sIjzUzhUYCvhpK7mivitEa9hBXXGTe_Qp/view); - наявністю процедур та механізмів реалізації вільного вибору дисциплін самостійного вибору студентами («Положення про організацію освітнього в ЧНУ»; «Положення про порядок реалізації студентами ЧНУ права на вибір навчальних дисциплін» протокол № 6 від 30.06.2020 <https://drive.google.com/file/d/18ToSVjeAfalvJrEnY189vLEUAFS9HKFD/view>); - вибором баз практик і тем наукових досліджень, у т.ч. курсової роботи; - можливістю оформлення індивідуального графіку для студентів визначених категорій («Положення про індивідуальний графік навчання студентів у ЧНУ », Протокол № 2 від 24.02.2020 <https://drive.google.com/file/d/1UVHo4IuHNTjxKIORWq6w2IJSVSl9SXq/view>) (Під час зустрічі № 3 були присутні здобувачі, що навчаються за індивідуальним графіком; відповідь на запит п.1 від 19.01.2022); можливістю подання апеляції на отриману оцінку результатів письмових робіт та усних відповідей на екзамені («Положення про апеляцію на результати підсумкового семестрового контролю знань студентів ЧНУ» протокол № 1 від 03.02.2020 <https://drive.google.com/file/d/16FPnHNMJXd2al362HvDwmvoZ5uEih42ks/view>).

2. Усім учасникам освітнього процесу своєчасно надається доступна і зрозуміла інформація щодо цілей, змісту та програмних результатів навчання, порядку та критеріїв оцінювання у межах окремих освітніх компонентів (у формі силабуса або в інший подібний спосіб).

Здобувачі освіти, що навчаються на ОП мають вільний доступ до силабусів на сайті кафедри ботаніки, лісового та садово-паркового господарства Інституту біології, хімії та біоресурсів (<http://ibhb.chnu.edu.ua/dpt/botany/cilabusinavchalnih-distisiplin-op-serednia-osvita-biologiia-ta-zdorovia-liudini>), у яких розкрито цілі і завдання навчальної дисципліни, загальні і фахові компетентності, ПРН, структура змістових модулів, зміст завдань СРС, методи навчання та контролю, а також розподіл балів за модулями та критерії оцінювання за видами робіт й до дисципліни в цілому. Із силабусами і робочими програмами вибірково навчальних дисциплін здобувачі освіти ознайомлюються на момент здійснення вибору дисциплін на наступний навчальний рік. Зразки оформлення силабусів, робочих програм та інших документів наявні на сторінці Методичної ради Інституту біології, хімії та біоресурсів (<http://ibhb.chnu.edu.ua/institut/metodrada#nmd>) і розробляються на основі ОП. Зі слів здобувачів освіти і НПП стало відомо, що на початку вивчення навчальної дисципліни викладачі повідомляють тематичний план, вимоги до виконання завдань студентами та критерії оцінювання навчальних досягнень. У ЧНУ для ефективного навчання створено єдину платформу Moodle для впровадження дистанційного навчання (<https://moodle.chnu.edu.ua/login/index.php>), на якій розміщені всі необхідні навчальні матеріали, крім того в умовах карантину використовуються інтернет-сервіси Google та Zoom. На резервній зустрічі ЕГ було продемонстровано змістове наповнення ОК на платформі Moodle, зокрема доц. О. Решетюк до навчальної

дисципліни «Методика викладання біології та основ здоров'я». Матеріал подано за темами, до кожної теми є лекція, презентація до неї, запитання до семінару, практичне заняття і тестовий контроль. Доц. Л. Худа додала, що з дисципліни «Біофізика» студенти мають можливість завантажувати виконані роботи і виконувати різні види тестів. На сторінці вибіркової дисципліни «Фітопатологія» доц. С.Літвіненко, крім обов'язкових компонентів, наявні завдання з ідентифікації хвороб рослин та їх збудника за фото пошкоджених рослин. Здобувачі освіти можуть відвідувати консультації викладачів під час щотижневих контактних годин, отримувати консультації за допомогою електронної пошти викладачів, груп у Viber та Telegram. На сайті Інституту розміщені розклад аудиторних занять, графік залікової та екзаменаційної сесії, програма комплексного кваліфікаційного екзамену <http://ibhb.chnu.edu.ua/student/studentski-novini> Під час проведення експертизи ЕГ встановила, що наявна система інформування задовольняє здобувачів, про що свідчать результати опитування (https://drive.google.com/file/d/1sIjzUzhUYCvhpK7mivitEa9hBXGTe_Qp/view).

3. Заклад вищої освіти забезпечує поєднання навчання і досліджень під час реалізації освітньої програми відповідно до рівня вищої освіти, спеціальності та цілей освітньої програми.

У процесі спілкування з гарантом ОП, НПП, здобувачами було розкрито поєднання навчання та дослідження, яке відбувається під час виконання лабораторних робіт (ОК «Ботаніка», «Мікробіологія» - виготовлення тимчасових препаратів; аналіз препаратів або їх фотографій, ОК «Молекулярна біологія» - виділення ДНК) і експериментальних частин курсових робіт (М.Гвоздецька, Р.Гордій - ботанічні дослідження, А.Кольчус, А.Гешка – педагогічні дослідження) та під час практик (спостереження, анкетування, аналіз діяльності). Дослідження проходять в лабораторіях кафедр Інституту біології, хімії та біоресурсів, що мають потужну сучасну матеріально-технічну базу (ОК «Молекулярна біологія»). Особливої уваги заслуговує можливість проводити наукові дослідження на базі Природничого музею (ОК «Зоологія безхребетних», «Зоологія хребетних»), Ботанічного саду та Гербарію. «Кабінет біології» має сучасне обладнання для проведення біологічних експериментів, а також здійснення підготовки майбутніх учителів до організації роботи учнів. Обов'язковий ОК «Основи наукових досліджень та історія науки» передбачає ознайомлення з основними принципами і методами наукових досліджень. Зі слів здобувачів та відповідно до запиту п. 8 у позанавчальний час студенти мають змогу виконувати експериментальні дослідження у науковій проблемній групі «Проблеми і перспективи збереження фіторізноманіття» (наук. кер. – к.б.н. А. Токарюк), робота якої регламентована «Положенням про організацію наукової, науково-технічної діяльності в ЧНУ», (<https://drive.google.com/file/d/oB6xPKXg8WY54aolLOFREERGZEMUk/view?resourcekey=0-NoVPRb6K6rpSCeGpAhISVA>), «Положенням про наукове студентське товариство ЧНУ» (<https://drive.google.com/file/d/oB6xPKXg8WY54X3RBX3p2clM5LXM/view?resourcekey=0-UdPxOGjAhn2LRkAMZKeA-w>), координована Науково-організаційною радою Інституту та «Положенням про студентські наукові проблемні групи кафедр ботаніки, лісового і садово-паркового господарства» (https://drive.google.com/file/d/1eZ59YGQoWfbg4TEFJQ8Gx41m_QoFGF9Q/view). З метою зацікавлення студентів запроваджено систему матеріальних винагород, так участь у науковій діяльності впливає на рейтинг для призначення академічних стипендій («Правила призначення та виплати стипендій у ЧНУ» протокол № 7 від 31.08.2020 (<https://drive.google.com/file/d/18DJGM-5txAr4cJMipxf5SvbQFcSvrSej/view>), в Інституті розроблена система заохочувальних додаткових балів при оцінюванні курсових робіт (<https://docs.google.com/document/d/1gSnnWf-LeqbUsamfOeO8yQ6Phrp-Dhsu/edit>) У квітні 2021 р. М.Гвоздецька і Р.Гордій доповідали на студентській науковій конференції із публікацією тез. Докази: відповідь на запит п. 8 від 19.01.2022 посилання на збірник (<https://drive.google.com/file/d/15bXChUL87iVmpuUZsu3ZEKpB3hSKoLN2/view>) Проте на сьогодні НДР, що реалізуються мають опосередкований характер щодо ОП через переважно біологічний, а не педагогічний напрям. Крім того, здоров'язбережувальний аспект у темах курсових робіт відсутній (Відповідь на запит п. 9 від 19.01.2022).

4. Педагогічні, науково-педагогічні, наукові працівники (далі – викладачі) оновлюють зміст освіти на основі наукових досягнень і сучасних практик у відповідній галузі.

За результатами зустрічей з НПП та роботодавцями, аналізом документів встановлено, що оновлення змісту ОК здійснюється щороку відповідно до наукових досягнень викладачів, потреб та тенденцій ринку праці, аналізу вітчизняного й закордонного досвіду та пропозицій роботодавців. Докази: таблиця врахування пропозицій, що надійшли в ході обговорення змін і доповнень (оновлення) ОП в 2021 р. (<https://docs.google.com/document/d/1sua6olZ6J-aDmS1PLL4-kP28lK3IYM87/edit>) Питання оновлення ОП розглядається на засіданнях кафедри ботаніки, лісового і садово-паркового господарства (протокол №12 від 04.06.2021), кафедри молекулярної генетики та біотехнології (протокол №8 від 14.05.2021), вченій раді Інституту (протокол №10 від 25.06.2021). Механізм оновлення змісту освіти регламентується «Положенням про систему внутрішнього забезпечення якості освітньої діяльності та якості вищої освіти в ЧНУ імені Ю. Федьковича» протокол № 7 від 31.08.2020 (<https://drive.google.com/file/d/14UAVRHptFJkoS4NW5h35lDhfpsqOsu9p/view>), «Положенням про розроблення та реалізацію освітніх програм ЧНУ імені Ю. Федьковича» протокол № 4 від 27.04.2020» (https://drive.google.com/file/d/1rFVXb_JZoVnab4J2x8tHTZ2vfVmH4JOP/view) Зі слів викладачів, за результатами зустрічі № 2 з НПП, вони постійно включають результати наукових пошуків до змісту ОК, які викладають. Зокрема, А. Токарюк оновила зміст ОК «Біорізноманіття (систематика рослин)» з урахуванням новітніх досягнень ДНК-систематики та сучасних підходів до збереження біорізноманіття. За результатами виконання держбюджетної НДР «5S рибосомальна ДНК: молекулярна організація та еволюція за зміни умов довкілля» були внесені зміни проф. Р. Волковим до ОК: «Генетика», «Теорія еволюції», проф. І. Панчук – «Біотехнологія».

5. Навчання, викладання та наукові дослідження пов'язані з інтернаціоналізацією діяльності закладу вищої освіти.

Інтернаціоналізація діяльності ЗВО координується Стратегією інтернаціоналізації ЧНУ імені Ю. Федьковича і передбачає ефективну інтеграцію викладачів у міжнародне дослідницьке співтовариство з метою підвищення якості їх наукових досліджень та викладання. (<http://interof.chnu.edu.ua/res//interof/Strategy.pdf>). Під час аналізу Відомості про самооцінювання, зустрічей № 6 і № 7 було з'ясовано, що ЧНУ укладено понад 200 угод про співпрацю із закордонними ЗВО, за програмою Еразмус+ укладено понад 40 угод про академічну мобільність. Гарант ОП проф. І. Чорней у 2014-2018 роках викладав у Європейській Вищій Суспільно-Технічній Школі (м. Радом, Польща) на посаді професора візитаційного. Викладачі які працюють на ОП за останні роки брали участь у реалізації низки міжнародних проектів – «Study of honey bee colony losses in Ukraine and Austria: Joint analysis of the data and risk factors, informational support of beekeepers», університет м. Грац (Р. Волков, Л. Тимочко), «Підтримка України в апроксимації законодавства ЄС у сфері навколишнього середовища» (Проект APENA) № EuropeAid/135825/DH/SER/UA (І. Чорней), проходили стажування в Школі наук про життя Хуаяньського Нормального Університету, м. Хуаян (Китай) (Р. Волков, І. Панчук), в Університеті м. Тюбінген (Німеччина), стипендія Олександра Гумбольдта (AvH) (Р. Волков), Софійському університеті Святого Климента Охридського (О. Худий), Inland Fisheries Institute in Olsztyn (IFI) (Польща) (Л. Худа, О. Худий.), Люблінський університет Природничих наук, м. Люблін (Польща) (Г. Савчук, Л. Тимочко, Л. Язловицька). Під час зустрічі № 6 із адміністративним персоналом начальник міжнародного відділу С. Луканюк повідомив про проведення т.зв. «інформаційних днів» для студентів та наявні шляхи їх ознайомлення з інформацією щодо міжнародної діяльності, в т.ч. через соцмережі і месенджери. Разом з тим, здобувачі ОП ще не були учасниками академічної мобільності, що можна пояснити складнощами, пов'язаними із запровадженням карантинних заходів у зв'язку з поширенням Covid-19. Таким чином ЕГ робить висновок щодо відповідності ОП цьому підкритерію.

Загальний аналіз щодо Критерію 4:

Сильні сторони та позитивні практики у контексті Критерію 4.

Викладачі, що забезпечують навчання за ОП, застосовують різноманітні методи навчання та викладання, надаючи пріоритет проблемним і інтерактивним методам. Позитивною практикою є створення здобувачами віртуальних екскурсій. Використання єдиної платформи Moodle, якісне навчально-методичне наповнення освітніх компонентів у межах ОП. Наукові здобутки викладачів вводяться до змісту освітніх компонентів. Здобувачі освіти демонструють високу проінформованість щодо освітнього процесу в університеті. Студенти мають змогу виконувати експериментальні дослідження на сучасному обладнанні на базі наукових лабораторій Інституту, в межах тематик наукової проблемної групи. Викладачі, що забезпечують навчання за ОП, беруть активну участь в міжнародних стажуваннях, входять до складу наукових товариств.

Слабкі сторони, недоліки та рекомендації щодо удосконалення у контексті Критерію 4.

Недостатня увага до методичних і здоров'язберігаючих проблем у наукових роботах здобувачів освіти, низька академічна мобільність студентів. Рекомендації: бажано посилити методичну складову підготовки здобувачів, зокрема включення до тематики курсових робіт проблем методичного змісту; розширити здоров'язберігаючу складову ОП; активізувати участь здобувачів вищої освіти у програмах академічної мобільності.

Рівень відповідності Критерію 4.

Рівень В

Обґрунтування рівня відповідності Критерію 4.

Навчання і викладання за ОП загалом відповідають Критерію 4. Виявлені недоліки щодо недостатнього розкриття здоров'язберігаючої складової компонента ОП і посилення методичної складової у виконанні наукових робіт здобувачів освіти, а також недостатньої активності міжнародної мобільності здобувачів освіти не суттєво впливають на якість освітнього процесу. Підкритерії 4.1, 4.2, 4.4 повністю відповідають вимогам, підкритерії 4.3, 4.5 відповідають частково. ЕГ дійшла висновку, що ОП відповідає рівню В за критерієм 4.

Критерій 5. Контрольні заходи, оцінювання здобувачів вищої освіти та академічна доброчесність:

1. Форми контрольних заходів та критерії оцінювання здобувачів вищої освіти є чіткими, зрозумілими, дозволяють встановити досягнення здобувачем вищої освіти результатів навчання для окремого освітнього компонента та/або освітньої програми в цілому, а також оприлюднюються заздалегідь.

Форми контрольних заходів та критерії оцінювання здобувачів вищої освіти регламентуються документами: «Положення про організацію освітнього в ЧНУ», протокол № 9 від 30.09.2019, https://drive.google.com/file/d/14PoxHnt_u7rPqGbGu3cccWyTRXbI5-Gg/view, «Положення про контроль та систему оцінювання результатів навчання студентів у ЧНУ», протокол № 2 від 24.02.2020 (https://drive.google.com/file/d/1oDjR_CeBV36Kc8npWDW-z7BPrIf12Kz4/view). Основними видами контролю результатів навчання здобувачів є: вхідний (нульовий), поточний, підсумковий, різновидом якого є семестровий, а також атестація випускників. Форми контролю: усний, письмовий, різновидом його є тестовий контроль у письмовій або електронній формі. Положеннями регламентована кількість екзаменів і заліків. Система оцінювання в ЧНУ під час теоретичного та практичного навчання здійснюється за накопичувальною системою ECTS за 100-бальною шкалою. Кількість балів під час оцінювання знань з ОК, що завершується екзаменом чи заліком, визначається вченою радою Інституту, але кількість балів для поточного оцінювання повинна бути не менше 35 балів. Оцінка з дисципліни складається з урахуванням результатів поточного, атестаційного й семестрового контролю оформлюється за трьома шкалами: національною, 100-бальною та ECTS. У робочих програмах (запит п.11 від 20.01.2022) і силабусах окремим розділом роз'яснюється інформація щодо системи контролю та критерії оцінювання результатів навчання з дисципліни, наводиться Таблиця розподілу балів з поточного оцінювання (за змістовими модулями) і підсумкового контролю. ЕГ відмічає наявність поодиноких випадків силабусів, де відсутній розподіл балів за видами робіт. Зі слів студентів, контрольні заходи поточного і підсумкового контролю, в переважній більшості, є зрозумілими. Викладачі своєчасно доводять до їх відома інформацію щодо контрольних заходів і критеріїв оцінювання на першому аудиторному занятті з кожної навчальної дисципліни. Також інформацію про форми та методи контролю, критерії оцінювання викладачі оприлюднюють заздалегідь, з ними здобувачі можуть ознайомитися у силабусах, розміщених на сайтах кафедр університету (<http://ibhb.chnu.edu.ua/dpt/botany/navchalna-robota>) та на сторінках навчальних дисциплін в системі електронного навчання Moodle. Разом з тим, на деяких ОК існує практика встановлення коефіцієнтів перерахунку балів за виконання усіх запланованих видів робіт, яку здійснює викладач, який викладає дисципліну і складає робочу програму, що на думку ЕГ ускладнює процедуру оцінювання. Під час впровадження дистанційного навчання в період карантину для проведення контрольних заходів застосовувалась онлайн перевірка на платформах електронних систем навчання (Moodle, Google Meet). За результатами сесій складається рейтинг успішності здобувачів, що регламентується «Положенням про рейтинг студентів ЧНУ» (https://drive.google.com/file/d/1DG2_aEX5y5gkZMDvI6qry4NwztXwo-3h/view), як інструмент стимулювання якості навчання.

2. Форми атестації здобувачів вищої освіти відповідають вимогам стандарту вищої освіти (за наявності).

Стандарт вищої освіти за цією спеціальністю відсутній. Атестація студентів за ОП здійснюється після завершення навчання з метою встановлення фактичної відповідності рівня підготовки вимогам і ПРП. ОП передбачено проведення атестації у формі тестового комплексного кваліфікаційного іспиту з фахових дисциплін (ботаніки і зоології, людини та її здоров'я, загальної біології та екології, педагогіки, психології, методики викладання) для перевірки рівня сформованості компетентностей і результатів навчання майбутнього вчителя біології та основ здоров'я. Програма комплексного кваліфікаційного іспиту розміщується на сайті кафедри ботаніки, лісового та садово-паркового господарства (<https://drive.google.com/file/d/15SxCo4Shw8kmD4-fwBoTUkpI1mEpDwEd/view>). Атестація здійснюється відкрито і публічно перед Екзаменаційною комісією, затвердженою наказом ректора. Робота екзаменаційної комісії унормована «Положенням про атестацію здобувачів вищої освіти та організацію роботи Екзаменаційної комісії в ЧНУ імені Ю. Федьковича, протокол № 5 від 25.05.2020 (<https://drive.google.com/file/d/1fLWc2mPg-Z8AS5mjPgCAAeREMMvzS2u/view>). На момент акредитації на ОП державна атестація ще не проводилася, проте досвід атестації споріднених ОП, наприклад "Середня освіта (Біологія)", свідчить про залучення до виконання обов'язків голови ЕК учителів-практиків.

3. Визначено чіткі і зрозумілі правила проведення контрольних заходів, що є доступними для усіх учасників освітнього процесу, забезпечують об'єктивність екзаменаторів, зокрема включають процедури запобігання та врегулювання конфлікту інтересів, визначають порядок оскарження результатів контрольних заходів і їх повторного проходження, та послідовно дотримуються під час реалізації освітньої програми.

«Положення про контроль та систему оцінювання результатів навчання студентів у ЧНУ імені Ю. Федьковича», протокол № 2 від 24.02.2020 (https://drive.google.com/file/d/1oDjR_CeBV36Kc8npWDW-z7BPrIf12Kz4/view) визначає вимоги до контролю: об'єктивність; систематичність; диференційований та комплексний підхід. Об'єктивність екзаменаторів забезпечується рівними умовами для всіх студентів, зокрема, зміст контрольного заходу, кількість завдань, його тривалість і механізм підрахунку результатів, а також відкритістю інформації про всі умови, єдиними критеріями оцінки, оприлюдненням строків здачі контрольних заходів. З метою уникнення

необ'єктивності оцінювання, майже всі види контролю проводяться переважно у письмовій формі, також використовується тестовий контроль. Об'єктивність оцінювання курсових робіт та звітів з усіх видів практик забезпечено створенням комісій та процедурою відкритих захистів. Здійснення викладачем тих чи інших контрольних заходів контролюється завідувачем кафедри і вибірково деканатом та ректоратом у вигляді контрольних зрізів. Положенням визначає, що за можливості підсумковий контроль (оцінювання) має проводитися двома викладачами (як правило лектором та викладачем, який забезпечував проведення практично-семінарських занять, або із залученням інших викладачів, які викладають цю ж або суміжну навчальну дисципліну. Цим Положенням регулюється при виникненні конфлікту інтересів під час проведення контролю (оцінювання результатів навчання) викладач не має брати участь в оцінюванні. Зі слів студентів і НПП випадків необ'єктивного оцінювання не було. «Положення про апеляцію на результати підсумкового семестрового контролю знань студентів ЧНУ імені Ю. Федьковича», протокол № 1 від 03.02.2020 (<https://drive.google.com/file/d/16FPnHMJXd2al362HvDwmvoZ5uEih42ks/view>) регламентує порядок створення апеляційної комісії, визначає принципи її роботи, процедуру апеляції. Здобувач вищої освіти має право особисто на ім'я директора Інституту подати апеляцію в разі непогодження з оцінкою. Заява подається впродовж 2-х робочих днів після оголошення результатів підсумкового оцінювання. Заяву студента візує директор Інституту і розглядає перший проректор. За головуванням першого проректора створюється комісія для розгляду апеляції. Апеляція розглядається апеляційною комісією не пізніше наступного робочого дня після її подання. Висновки комісії оформляються відповідним протоколом, та у разі встановлення порушень під час проведення атестації, що вплинули на результати оцінювання, оцінка може змінюватися. Спірні питання щодо оцінок, одержаних на підсумкових екзаменах або захисті дипломної роботи (проекту), вирішуються екзаменаційною комісією.

4. У закладі вищої освіти визначено чіткі та зрозумілі політика, стандарти і процедури дотримання академічної доброчесності, що послідовно дотримуються всіма учасниками освітнього процесу під час реалізації освітньої програми. Заклад вищої освіти популяризує академічну доброчесність (насамперед через імплементацію цієї політики у внутрішню культуру якості) та використовує відповідні технологічні рішення як інструменти протидії порушенням академічної доброчесності.

У ЧНУ реалізуються політика нульової терпимості до академічної недоброчесності та запобігання проявам академічного плагіату. Стандарти і процедури дотримання академічної доброчесності чіткі та зрозумілі, регламентуються нормативними документами, а саме: «Статут ЧНУ» (<https://drive.google.com/file/d/oB1PzclSOKFQnVm9xSzJHdWsiX3BVdTRSMWoxUjlnb1dRYzFr/view?resourcekey=o-S-VTuQ81cyYfigMti-HRcA>), «Етичний кодекс ЧНУ, затверджений конференцією трудового колективу і наказом ректора 26.12.2019 (https://drive.google.com/file/d/1CB4AIMVXSAyKf_CepI-k98GPc9E8KznQ/view); «Положення про постійну комісію з питань академічної доброчесності, правових засад діяльності та регламенту Вченої ради ЧНУ» імені Юрія Федьковича», протокол № 14 від 17.12.2018 (<https://drive.google.com/file/d/1auN6M5FzyvagiV3HW16No1TT1IjuD7q/view>) «Положення про виявлення та запобігання академічному плагіату у ЧНУ імені Ю. Федьковича», протокол № 12 від 23.12.2019 (https://drive.google.com/file/d/16eJk4gKG5oJI2ot4UeSq2_BSGadrPl_/view); «Правила академічної доброчесності у ЧНУ» (https://drive.google.com/file/d/1EzBsehqERCEzxJwWe-rz6_eTUFUBGv4o/view). Крім того на сайті Університету розміщені «Порядок скасування рішення про присудження ступеня вищої освіти та присвоєння відповідної кваліфікації», затверджені постановою Кабінету Міністрів України № 8897 від 26.08.2021 (https://docs.google.com/document/d/1bHZ_KfVvkqiX8GO6dJqrw5EsB4_fbs8A/edit) та «Методичні рекомендації МОН України для ЗВО з підтримки принципів академічної доброчесності» (http://www.chnu.edu.ua/res//chnu.edu.ua/akadem_dobr/met_rek_mon_akad_dobr.pdf). Існує чітка процедура подання кваліфікаційних робіт на перевірку на плагіат із застосуванням сервісу UNICHECK. Усі учасники освітнього процесу ОП під час спілкування з ЕГ демонстрували розуміння необхідності дотримання принципів академічної доброчесності у всіх видах діяльності. Заходи щодо популяризації академічної доброчесності представлено на сайті ЧНУ в розділі «Академічна доброчесність» (http://www.chnu.edu.ua/index.php?page=ua/akadem_dobr): здобувачі ВО постійно ознайомлюються з питаннями щодо академічної доброчесності, з заходами відповідальності за її порушення під час інформаційних заходів, кураторських годин, зустрічей із представниками студентського самоврядування, семінарів із здобувачами, в т.ч. з першокурсниками, введення до навчальних планів ОК «Основи наукових досліджень та історія науки». До цієї роботи залучені Рада молодих вчених, Студентський парламент, профспілка студентів. На інформаційних стендах Інституту, кафедри та студентського самоврядування розміщені друковані матеріали з питань академічної доброчесності. Зі слів директора Інституту біології, хімії та біоресурсів проф. М.Марченка, в Університеті обговорюється питання розміщення Декларації про академічну доброчесність в кваліфікаційних роботах. У відомості про самооцінювання та під час зустрічей з учасниками освітнього процесу випадки порушення академічної доброчесності не називалися.

Загальний аналіз щодо Критерію 5:

Сильні сторони та позитивні практики у контексті Критерію 5.

Проведення контрольних заходів регламентується низкою нормативних документів, які позитивно впливають на їх порядок. Усі учасники освітнього процесу обізнані щодо питань організації контролю та оцінювання навчальних досягнень студентів. Широке застосування платформи Moodle для інформування студентів щодо контрольних заходів, критеріїв оцінювання та для проведення онлайн контролю. Здобувачі освіти достатньо обізнані з порядком оскарження та апеляції в разі непогодження студентом із оцінкою за підсумковий контроль. ЧНУ достатньо багато

уваги приділяє популяризації питань академічної доброчесності серед співробітників і здобувачів освіти, унормовує процедури виявлення та запобігання академічному плагіату у науково-дослідній і навчальній діяльності здобувачів вищої освіти. Наявна система безкоштовної первинної перевірки кваліфікаційних робіт здобувачів освіти. Не зафіксовано випадків порушення академічної доброчесності.

Слабкі сторони, недоліки та рекомендації щодо удосконалення у контексті Критерію 5.

У деяких робочих програмах (ОК «Зоологія безхребетних») не уточнено, як можна отримати однакову кількість балів із теми змістового модуля за умови різної кількості занять. Такий стан речей створює ситуацію, коли кожна навчальна дисципліна має власну систему оцінювання та перерахунку за коефіцієнтами. Рекомендації: більш чіткіше розкрити критерії оцінювання за кожним видом діяльності (наприклад на практичному занятті).

Рівень відповідності Критерію 5.

Рівень В

Обґрунтування рівня відповідності Критерію 5.

Ураховуючи сильні сторони (застосування платформи Moodle для інформування і проведення онлайн контролю, широка обізнаність здобувачів освіти щодо системи і критеріїв оцінки навчальних досягнень з ОК, наявність процедури оскарження результатів підсумкового контролю, нульова толерантність до академічної недоброчесності) та незначні недоліки у визначенні критеріїв оцінювання навчальних досягнень студентів за різними видами діяльності для освітніх компонентів в межах ОП, які не суттєво впливають на якість підготовки здобувачів освіти за ОП. Підкритерії 5.2, 5.3, 5.4 повністю відповідають вимогам, підкритерій 5.1 відповідає вимогам частково, що дає змогу поставити рівень відповідності В.

Критерій 6. Людські ресурси:

1. Академічна та/або професійна кваліфікація викладачів, задіяних до реалізації освітньої програми, забезпечує досягнення визначених відповідною програмою цілей та програмних результатів навчання.

Викладачі, залучені до реалізації ОП, мають достатню академічну та професійну кваліфікацію, що відповідає вимогам п. 38 Ліцензійних умов провадження освітньої діяльності та забезпечується досягненням визначених ОП цілей та ПРН. Більшість НПП мають кваліфікацію біолога та викладача біології, а також науковий ступінь кандидата/доктора біологічних наук. НПП пройшли стажування в т.ч. й міжнародні (Відомості про самооцінювання, табл. 2). Гарант ОП проф. І. Чорней (ОК «Біорізноманіття (систематика рослин)», «Вступ до спеціальності») - Відмінник освіти України; нагороджений Почесними грамотами МОН України, Міністерства охорони навколишнього природного середовища України; Голова журі IV Всеукраїнського зльоту учнівських лісництв (2010), Голова журі III Всеукраїнський експедиційно-польового збору команд юних ботаніків (2014), член Національної комісії по Червоній книзі, як експерт з біорізноманіття брав участь в реалізації 6 міжнародних проєктів; автор і співавтор наукових обґрунтувань і проєктів організації 4-х нац. природних парків; член 2-х спец. вчених рад із захисту докторських дисертацій, член редколегії 2-х наукових фахових видань: Українського ботанічного журналу та Наукового вісника ЧНУ Біологія (Біологічні системи). Проф. Р. Волков (ОК «Генетика») - автор 300 наукових праць, з яких 15 навчально-методичних посібників, 123 статі у вітчизняних та закордонних наукових виданнях у високо цитованих журналах Q1/Q2, що реферуються у БД Scopus та WoS та 4 патентів, заслужений діяч науки і техніки України; член Наукового комітету Національної ради України з питань розвитку науки та технологій, голова секції 15 «Біологія, біотехнологія та актуальні проблеми медичних наук» Експертної ради МОНУ, член Наукової ради МОНУ, член спеціалізованих вчених рад, член редколегії 2 міжнародних (Cytology and Genetics – Scopus, WoS; Open Agriculture Journal -Scopus) та 2 українських кат. Б наукових журналів. Викладачі, що викладають на ОП публікуються за кордоном, у виданнях що реферуються у БД Web of Science, Scopus; мають високий індекс цитування, а саме Scopus H-index складає 15 (Р. Волков), 9 (І. Панчук), 4 (І. Чорней), 3 (Токарюк). Індекс Гірша 4 мають доценти Л. Худа, О. Худий, О. Волощук. Доц. Л. Худа (ОК «Біофізика») була Головою і членкинею журі II етапу Всеукраїнської олімпіади школярів з біології в м. Чернівці, заступником голови журі обласного Турніру юних біологів у Чернівецькій області (2017-2019). На сторінках кафедр, що забезпечують освітній процес, є персональні сторінки викладачів з інформацією про їхні наукові і навчально-методичні здобутки (<http://ibhb.chnu.edu.ua/dpt/botany/novini> ; <http://ibhb.chnu.edu.ua/dpt/biochemistry/novini>). Також до реалізації ОП залучаються викладачі різних кафедр і факультетів. Доц. Л. Платаш, яка забезпечує викладання ОК «Інклюзивна освіта», має високу публікаційну активність, постійно займається самоосвітою відповідно до ОК. Проте до керівництва практикою не залучаються представники з кафедр психології і педагогіки.

2. Процедури конкурсного добору викладачів є прозорими і дозволяють забезпечити необхідний рівень їхнього професіоналізму для успішної реалізації освітньої програми.

Конкурсний відбір проводиться на засадах відкритості, гласності, законності, об'єктивності, неупередженого ставлення до кандидатів на зайняття вакантних посад науково-педагогічних працівників. Процедура конкурсного відбору викладачів є прозорою та зрозумілою, регламентується «Положення про проведення конкурсу на заміщення вакантних посад науково-педагогічних працівників у ЧНУ» протокол № 10 від 28.10.2019 (<https://drive.google.com/file/d/oB1PzclSOKFQnSFg4X3NhclVMWC1LSHZxVmtmUEUtcow3eUZr/view>). Інформація про вакантні посади викладачів кафедр розміщується на сайті ЧНУ в рубриці «Загальна інформація» http://www.chnu.edu.ua/index.php?page=ua/zaginf/02_0/1. З НПП, на засіданні кафедри проводиться ґрунтовна співбесіда про науково-педагогічну діяльність претендента, обговорюється його програма на майбутнє. Рівень професіоналізму науково-педагогічних працівників визначається відповідно до п. 38 Ліцензійних умов. Висновки кафедри про професійні та особистісні якості претендентів на посади асистента, викладача, старшого викладача, доцента, професора затверджуються таємним голосуванням та передаються на розгляд конкурсної комісії разом з окремими висновками учасників засідання, які викладені в письмовій формі. Конкурсна комісія ухвалює рекомендації стосовно претендентів на посади для розгляду питання на засіданні Вченої ради Інституту. Обрання на посади проводиться таємним голосуванням на засіданні Вченої ради Інституту. Рішення Вченої ради Інституту при проведенні конкурсу вважається дійсним, якщо в голосуванні брало участь не менше 2/3 членів Вченої ради. Обраним вважається претендент, який отримав більше половини голосів присутніх членів Вченої ради. Рішення Вченої ради є підставою для укладення трудового договору (контракту) з обраною особою і видання наказу ректора про прийняття на посаду (переведення на іншу посаду, продовження трудових відносин). Термін строкового трудового договору (контракту) для професора, доцента, старшого викладача, викладача, асистента становить до п'яти років. Викладацька майстерність претендента на посаду під час конкурсу оцінюються на відкритому занятті. Крім того, на результат обрання НПП на посаду впливають результати анонімного анкетування здобувачів вищої освіти «Викладання очима студента», «Педагогічна діяльність викладача очима студента», які проводиться після завершення кожного семестру соціологічного лабораторією Університету. На зустрічі № 2 з НПП та зустрічі № 6 із адміністративним персоналом, були озвучені процедура та терміни обрання за конкурсом. ЕГ дійшла висновку, що науково-педагогічні працівники достатньо розуміються в цьому питанні.

3. Заклад вищої освіти залучає роботодавців до організації та реалізації освітнього процесу.

У ході аналізу Відомості про самооаналіз і зустрічі № 5 з роботодавцями ЕГ з'ясувала, що роботодавці залучаються до організації та реалізації освітнього процесу під час підготовки освітньої програми для її критичного аналізу, написання відгуків і рецензій, висунення пропозицій щодо відбору необхідних, на їх погляд, ОК для підготовки фахівців відповідної спеціальності. О. Григор'єва зазначила, що внесені нею пропозиції до ОПП 2018 року були враховані на 95%, І. Шепенюк нагадала, що збільшити кількість кредитів на педагогічну практику було її пропозицією. На сайті кафедри ботаніки, лісового та садово-паркового господарства наявні рецензії стейкхолдерів на ОП і Таблиці врахування пропозицій, що надійшли в ході обговорення змін і доповнень (оновлення) ОП за 2020 і 2021 роки <http://ibhb.chnu.edu.ua/dpt/botany/navchalna-robota> Під час зустрічі з роботодавцями присутні розповідали про плідну співпрацю зі співробітниками кафедр Інституту та залучені здобувачів освіти до різноманітних заходів, що проводяться в їхніх освітніх установах. Ще одним напрямом є залучення роботодавців як керівників педагогічної практики в ЗЗСО від бази практики (Н. Гаврилюк).

4. Заклад вищої освіти залучає до аудиторних занять професіоналів-практиків, експертів галузі, представників роботодавців.

Університет залучає професіоналів-практиків, експертів галузі та представників роботодавців до аудиторних занять. За результатами інтерв'ювання роботодавців та студентів, опрацювання відповіді на запит п.6 від 19.01.2022 ЕГ було визначено, що методист центру еколого-натуралістичної творчості учнівської молоді, к.б.н., доцент Л.Хлус 29.09.2021 для студентів 2, 3, 4 курсів цієї ОП прочитала лекцію про основні напрямки діяльності центру, його місце у системі позашкільної освіти, структуру, відділи і гуртки які діють у його складі, конкурси які проводяться на базі центру, досягнення його вихованців (<http://ibhb.chnu.edu.ua/dpt/botany/novini/tsentr-ekologo-naturalistichnoyi-tvorchosti-uchnivskoyi-molodi-iaak-oseredok-pozashkilnoyi-osviti>) Заступник начальника Управління Державної служби якості освіти у Чернівецькій області, начальник відділу інституційного аудиту, к.б.н., доцент, учитель біології вищої категорії, О.Григор'єва 06.10.2021 розповіла про основні завдання Державної служби та її структурних підрозділів щодо проведення моніторингу якості освітньої діяльності та якості освіти (<http://ibhb.chnu.edu.ua/dpt/botany/novini/rol-derzhavnoyi-sluzhbi-iaakosti-osviti-ukrayini-v-osvitnomu-protsesi>). Методист відділення хімії, біології, екології та аграрних наук Буковинської Малої академії наук М. Денис 13. 10. 2021 розповіла студентам про структуру МАН, систему набору слухачів та їх навчання, організацію, напрямки і тематику наукових досліджень слухачів, проведення конкурсів-захистів наукових робіт та основні досягнення слухачів (<http://ibhb.chnu.edu.ua/dpt/botany/novini/mala-akademiia-nauk-v-sistemi-pozashkilnoyi-osviti>).

5. Заклад вищої освіти сприяє професійному розвитку викладачів через власні програми або у співпраці з іншими організаціями.

Викладачі мають право на підвищення кваліфікації та стажування на навчальній/науковій базі Університету, в провідних наукових та освітньо-наукових установах та організаціях України та зарубіжжя згідно з «Положенням про підвищення кваліфікації науково-педагогічних працівників ЧНУ імені Ю. Федьковича» протокол № 4 від 27.04.2020 (https://drive.google.com/file/d/1opL_rGqQxGOytwv1IkoQUAKdjKInQeK6/view) не рідше одного разу на 5 років. Загальний обсяг підвищення кваліфікації протягом п'яти років не може бути меншим, ніж шість кредитів ЄКТС (180 годин). Основними видами підвищення кваліфікації НПП є: навчання за програмою підвищення кваліфікації, у тому числі участь у семінарах, практикумах, тренінгах, вебінарах, майстер-класах тощо та стажування. Окремі види діяльності науково-педагогічних працівників, а саме участь у програмах академічної мобільності, наукове стажування, самоосвіта, здобуття наукового ступеня, рівня вищої освіти тощо можуть бути визнані як підвищення кваліфікації. Викладачі, які забезпечують реалізацію ОП, стажувалися в провідних наукових і освітніх установах України, а також за кордоном. Система професійного розвитку відповідає потребам та інтересам НПП, зокрема, зміни в освітньому процесі, пов'язані з карантинними обмеженнями, а також упровадження платформи Moodle у ЧНУ зумовило проходження в 2020 році викладачами стажування за темою «Основи користування Moodle» (3 кредити/90 год). О.Решетюк, яка нещодавно викладає ОК «Методика викладання біології та основ здоров'я» підвищення кваліфікації на факультеті педагогіки, психології та соціальної роботи ЧНУ за темою: «Інноваційні технології викладання методики навчання біології та біологічних дисциплін у ВНЗ», 3 кредити (90 год), (наказ №322 від 11.10.2021, довідка №02/15-2329 від 01.11.2021). Л.Васіна, що забезпечує викладання ОК «Мікробіологія» пройшла стажування в КНУ імені Тараса Шевченка, Навчально-наукового центру «Навчально-науковий інститут біології та медицини» на кафедрі мікробіології та імунології в 2017 р., сертифікат №056/891. Викладачі постійно беруть участь у Міжнародних та Всеукраїнських конференціях, використовують різноманітні форми саморозвитку: написання монографій, підручників, посібників, стажування тощо.

6. Заклад вищої освіти стимулює розвиток викладацької майстерності.

ЧНУ має систему стимулювання професійного розвитку викладача через рейтингове оцінювання результатів праці, за творчі і трудові досягнення, використання у викладацькій та виховній діяльності сучасних методів, що зазначено в Колективному договорі ЧНУ на 2022-2025 роки, схвалено конференцією трудового колективу 21.12.2021 (https://drive.google.com/file/d/1pf_2sS1BUUls-Elq4RSm9DqzIEddQYxY/view). У п. 1.22 визначено, що адміністрація зобов'язується стимулювати ініціативу кафедр, викладачів до розробки нових форм та інноваційних методів навчання шляхом рейтингового оцінювання, за результатами якого сприяти поліпшенню матеріально-технічного забезпечення кафедр. У п. 3.8. Надавати грошову винагороду за сумлінну працю педагогічним працівникам, працівникам музеїв відповідно до «Положень про виплату грошової винагороди». В п. 3.11. Встановлювати надбавки за високі досягнення у праці професорсько-викладацькому складу згідно з рейтинговим оцінюванням результатів праці, за творчі і трудові досягнення, використання у викладацькій та виховній діяльності сучасних методів праці. У 2020-21 роках за рахунок економії коштів адміністрація виділила грошові кошти кафедрам і окремим викладачам, що стали переможцям рейтингів (Витяг з протоколу № 11 засідання ректорату від 10.03.2020, Витяг з протоколу № 8 засідання ректорату від 06.04.2021), премій: НПП – 62,4% місячного фонду посадових окладів, допоміжному персоналу – 40%, іншим співробітникам – 35%, науковим керівникам студентів переможців Всеукраїнського конкурсу студентський робіт по 4 тис. грн. (Витяг з протоколу № 44 від 17.12.20), премії до Ювілею (О.Решетюк, наказ № 294-к від 23.02.2021), премії за високі показники в роботі (І.Черней, наказ № 575-к від 25.05.21) (Доказ: відео зустрічі № 1 з керівником та менеджментом ЗВО, відповідь на запит № 7 від 19.01.22). Нематеріальні винагороди співробітникам ЧНУ у вигляді Почесних грамот МОН України, Чернівецької ОДА (І.Черней), Подяк Департаменту освіти і науки Чернівецької ОДА (І.Панчук, Л.Язловицька), Подяк Управління освіти Чернівецької міськради (І.Панчук), Подяки МОН (О.Кец), Грамот ЧНУ (Л.Язловицька) (Доказ: відповідь на запит № 7 від 19.01.22). Розроблено окремі рейтингові анкети для асистентів, доцентів і професорів. Індикаторами показників якості професорсько-викладацького складу в ЧНУ є: відсоток докторів наук, професорів; кількість наукових публікацій у наукометричних базах; визначення індексу цитування; щосеместрова анонімна оцінка студентами викладачів; відсоток викладачів із сертифікатом рівня B2 та вище знань англійської мови за системою CEFR; кількість публікацій англійською мовою; кількість виступів на закордонних семінарах та конференціях; відсоток викладачів, які проходили стажування за кордоном за останні 5 років. Крім того, стимулювання професійного розвитку викладачів відбувається через систему укладення контрактів різної тривалості – з доцентом на 2 роки, а з асистентом на 1 рік (за словами начальниці відділу кадрів Н. Яценюк).

Загальний аналіз щодо Критерію 6:

Сильні сторони та позитивні практики у контексті Критерію 6.

Академічна і професійна кваліфікація НПП в цілому відповідає цілям та ПРН ОП. Слід зазначити, що переважна більшість НПП мають вчені звання доцента чи професора, всі пройшли стажування. Позитивною стороною є наявність добре організованої системи рейтингу НПП за оцінювання результатів праці, за творчі і трудові досягнення, використання у викладацькій та виховній діяльності, сучасних методів а також врахування результатів опитування здобувачів освіти (анкета «Викладач очима студента»). Наявний високий рівень академічної та професійної активності викладачів, які забезпечують викладання освітніх компонентів на ОП. ЗВО стимулює розвиток викладацької майстерності викладачів, враховуючи їх професійні досягнення. Практикується система

матеріального та морального заохочення НПП, що сприяє підвищенню професійної майстерності та мотивації до реалізації освітньої діяльності.

Слабкі сторони, недоліки та рекомендації щодо удосконалення у контексті Критерію 6.

Недостатня залученість до організації та перевірки психолого-педагогічних завдань педагогічної практики фахівців з відповідною кваліфікацією. На момент проведення експертизи на випусковій кафедрі ботаніки, лісового та садово-паркового господарства відсутні НДР госпдоговірних тематик. Рекомендації: урізноманітнити співпрацю із роботодавцями, учителями-практиками, залучати їх до аудиторних занять, зокрема на умовах сумісництва або погодинної оплати; забезпечити підготовку власних співробітників, здатних здійснювати керівництво психолого-педагогічною частиною педагогічної практики; активізувати подання заявок на отримання грантів міжнародних організацій, фондів та програм, розробки госпдоговірних тем.

Рівень відповідності Критерію 6.

Рівень В

Обґрунтування рівня відповідності Критерію 6.

Враховуючи сильні сторони (високу академічну та професійну активність НПП, наявність системи професійного розвитку викладачів через підвищення кваліфікації та стажування; стимулювання розвитку педагогічної майстерності через систему моральних і матеріальних заохочень) та несуттєві недоліки (проведення аудиторних занять професіоналами-практиками на безоплатній основі, недостатню залученість фахівців до перевірки психолого-педагогічних завдань педагогічних практик, завершення на цей час НДР на кафедрі). Підкритерії 6.2, 6.3, 6.4, 6.5, 6.6 повністю відповідають вимогам, підкритерій 6.1 відповідає вимогам частково, ЕГ дійшла висновку, що ОП відповідає за критерієм 6 рівню В.

Критерій 7. Освітнє середовище та матеріальні ресурси:

1. Фінансові та матеріально-технічні ресурси (бібліотека, інша інфраструктура, обладнання тощо), а також навчально-методичне забезпечення освітньої програми забезпечують досягнення визначених освітньою програмою цілей та програмних результатів навчання.

ЕГ підтверджує відповідність матеріально-технічної бази кафедр меті і завданням ОП. Адміністрація закладу виділяє необхідні кошти для оновлення обладнання. Усі питання кошторису, розглядаються бюджетною комісією. Для реалізації освітнього процесу було закуплено телекомунікаційне обладнання, проектори, фотоелектроколориметри, мікроскопи, за останні 2 роки сформовано комп'ютерний клас на кафедрі ботаніки для спецкурсів, обговорення педпрактик тощо. В кінці 2021р. придбано ламінарбоксы для пересіву, біохімічний аналізатор. Обладнання кафедри молекулярної генетики та біотехнології оновлюється також за рахунок виграних грантів. Лабораторії кафедри містять імператорські колекції постійних препаратів, великі зручні лабораторні столи, умивальники у кабінетах і теплу воду, бані для інкубації рослин, комп'ютерний вимірювальний прилад індивідуальних показників фізичного здоров'я, датчики вимірювання параметрів навколишнього середовища. Лабораторія біотехнології поповнюється за рахунок фонду О. Гумбольдта <https://bit.ly/3JoPхOX>. Серед обладнання прилади для проведення ПЛР, включно для перевірки на Covid-19, стерильний бокс з ультрафіолетовою лампою. В підвалі університету встановлена замкнена екологічна система з метою зариблення річок регіону осетровими. Задля отримання екологічної електроенергії ззовні встановлені сонячні батареї. ЕГ впевила у використанні природознавчого музею, та музею кафедр для проведення занять. Зокрема в музеї встановлено 20 посадкових місць, CD-room. Гербарій, що містить 170 тис. видів рослин, поповнюється збирачами та використовується задля проведення лекційних та практичних занять. Гербарій від 2004 р., Ботанічний сад площею 3,5га, оранжереї, дендрарій (4,8 га), від 2002 р., парникове господарство визнано національним надбанням України <https://bit.ly/3NiEqAs>, підвласна ділянка навчально-наукових розсадників на біобазі «Жучка». Ботанічний сад є місцем проведення наукових досліджень, формування педагогічних здібностей збирачів в результаті проведення екскурсій. Серед матеріалів натуралістичного центру представлені навчальні віртуальні екскурсії рідними куточками збирачів. У бібліотеці є 3 читальних зали до 500 посадкових місць, Wi-Fi, зал рідкісної книги. В кожному залі до 20 комп'ютерів із доступом до наукометричних баз. З 2003 року ведеться електронний каталог, проводиться рекаталогізація джерел. Серед навчально-наукової літератури близько 25 документів різного профілю: довідники, навчальні посібники, підручники середньої школи тощо. Згідно до Положення про електронне навчання ЧНУ імені Ю.Федьковича <https://bit.ly/33R4rs8> в ЗВО розвивається електронне навчання. Зокрема, до кінця II семестру 2021-2022 н.р., всі НПП зобов'язані закінчити курси в Moodle. Освітній процес здійснюється також за допомогою віртуальних середовищ Zoom, Google Meet. Збирачам представлена можливість проживання в гуртожитку, навіть в період дистанційного навчання. За словами студентів, наразі проводяться ремонтні роботи гарячого водозабезпечення.

2. Заклад вищої освіти забезпечує безоплатний доступ викладачів і здобувачів вищої освіти до відповідної інфраструктури та інформаційних ресурсів, необхідних для навчання, викладацької та/або наукової діяльності в межах освітньої програми.

На зустрічах ЕГ впевнилась, що здобувачі ОПП та викладачі мають безоплатний доступ до матеріально-технічної бази. Випускники підтверджують можливість працювати з біологічними приладами та програмами математичного аналізу результатів досліджень. Бібліотека надає вільний доступ до бази даних праць викладачів ЧНУ: електронні файли доступні в локальній мережі університету (бібліотека, комп'ютерні класи, гуртожитки тощо). Є доступ до JSTOR Archive Journals, Cambridge University Press, Web of Science, Scopus, ScienceDirect, Springer Nature. На період дистанційного навчання освітянам надано віддалений доступ до наукометричних баз даних в мережі електронного університету з інструкцією доступу на сайті бібліотеки http://www.library.chnu.edu.ua/index.php?page=ua/02infres/07purch_db.3 2008 року наукові роботи здобувачів доступні в електронному репозитарії <https://archer.chnu.edu.ua/handle/123456789/17>. На сайті бібліотеки також представлена таблиця з науковими профілями НПП <http://library.chnu.edu.ua/?page=ua/07services/04helpsci/0106sciprofchnu>. Безоплатний доступ освітян регламентується Статутом університету, Стратегічним планом розвитку ЧНУ імені Ю.Федьковича (http://www.chnu.edu.ua/index.php?page=ua/zaginf/04%20ofic_inf/01%20normdocs).

3. Освітнє середовище є безпечним для життя та здоров'я здобувачів вищої освіти, що навчаються за освітньою програмою, та дозволяє задовольнити їхні потреби та інтереси.

Заступник директора Інституту Р.Волков запевнив, що для забезпечення безпеки НПП та здобувачів проводиться щорічна перевірка та сертифікація обладнання <https://bit.ly/3GayWGr>. Є установка для стерилізації приміщення. Безпеку регламентують ПВР ЧНУ ім. Ю.Федьковича <https://bit.ly/3s4totI>. ЕГ дослідила можливості здобувачів задовольнити свої інтереси. В ЗВО працює Центр культури і дозвілля. Завідувач центру Д.Павлюк рекомендує такі заходи: фестиваль талантів, конкурс «Студент року», благодійні заходи (акція до дня захисника Вітчизни, «Нагодуй тваринку» тощо). Серед активних учасників культурно-масових заходів Д.Кулаков, Б.Сосній, Р.Білоконь, К.Норд, О.Хабайло, О.Гордей. Інформація щодо запланованих заходів поширюється на сайті <https://bit.ly/3sozvxx> та сторінках соціальних мереж. Здобувачі (М. Гвоздецька) можуть стати помічниками кураторів і здійснювати інформаційну підтримку, сприяти адаптації першокурсників. Здобувачі формують педагогічні здібності, проводивши екскурсії для школярів ботанічним садом та територією університету. З метою проведення віртуальних екскурсій, створених студентами та вчителями шкіл, обладнано спеціальний клас біля Гербарію. Студенти отримують стипендії відповідно до рейтингу, що представлений на сайті ЗВО <https://bit.ly/3g2D4Od>. Згідно до нормативних документів <https://bit.ly/35xQL5H> та за словами учасника профспілкової організації студентів університету, О.Тимчук, не менше ніж 50% складу стипендіальної комісії сягають ОСС та члени профспілки. Додаткові бали рейтингу нараховуються за громадську діяльність (участь в комісіях університету (1,6 балів), інститутських комісіях (1,2 бали), ОСС, профспілці), наукові досягнення (О.Тимчук, Р.Гордій). Понад 10 здобувачів ОПП щорічно беруть участь у науковій студентській конференції. У 2021 року виступили 12 студентів 3-4 курсів, були присутні здобувачі 1-2 курсів <https://bit.ly/32N4fek>. Профспілкова організація також включає в себе волонтерський рух «Крок назустріч» організовує щорічну акцію до Дня Святого Миколая <https://bit.ly/3zragmKo>. На зустрічі зі здобувачами, ЕГ впевнилась у можливості членства у спортивних клубах ЗВО (Р.Гордій – волейбольна команда), проблемних групах (О.Тимчук), клубах за інтересами (С.Тонюк), можливості додаткової неформальної освіти (М.Гвоздецька – диплом масажиста). Асистентом А. Токарюк створено наукову проблемну групу «Проблеми і перспективи збереження фіторізноманіття» (<https://bit.ly/3rVnedH>). Здобувачі мають право оформити індивідуальний графік навчання за умови працевлаштування за спеціальністю або скрутного матеріального становища від 3-4 курсу. Так, двоє студентів 4 курсу, з присутніх на зустрічі М.Гвоздецька, скористались можливістю. Студенти обізнані у можливості мобільності в рамках національної обмінної платформи "Плацкарт". ЕГ впевнилась, що студенти беруть активну участь в анонімних опитуваннях («Викладач очима студентів», моніторинг якості освітньої діяльності за ОПП, опитування щодо потреб та інтересів (<https://bit.ly/3B6eDZC>)).

4. Заклад вищої освіти забезпечує освітню, організаційну, інформаційну, консультативну та соціальну підтримку здобувачів вищої освіти, що навчаються за освітньою програмою.

На зустрічі із адміністративними підрозділами ЕГ запевнили, що на початку навчального семестру куратор збирає інформацію щодо соціальних категорій студентів, що сприяє отриманню соціальних стипендій та безкоштовного місця в гуртожитку. В ЗВО створена Рада кураторів <http://ibhb.chnu.edu.ua/institut/rada-kuratoriv>, що підпорядковується проректору з навчально-виховної роботи. За необхідності куратори здійснюють відвідування гуртожитків. Інформаційну та організаційну підтримку здійснює деканат, НПП, куратори, інформаційний відділ ОСС, що веде вебсторінки у різних соціальних мережах. Серед них інтелектуальні рубрики, конкурс «Що?Де? Коли?», кіновечори тощо. Відділ виховної роботи та гуманітарної освіти, здійснює організаційну підтримку, здобувачам ОПП, зокрема, Л.Кушнір повідомила про здобувачів, як ініціаторів екологічних акцій (збір і розподіл сміття в гуртожитках, висадка дерев і озеленення м.Чернівці). Відділом здійснюється соціальна підтримка пільгових категорій студентів, а саме: допомога при поселенні в гуртожиток, вирішення конфліктних ситуацій, можливість отримання місця проживання випускникам в соціальних квартирах, працевлаштування тощо. Голова студентського профкому, В.Кіндзерський, є учасником Ради з гуманітарних питань (<http://www.chnu.edu.ua/index.php>)

page=ua/gum_osvita/01_rada), що організовує соціологічні дослідження рівня вихованості студентів та ефективності виховної роботи, узагальнює результати контролю навчально-виховної роботи. Консультативну та соціальну підтримку здійснює соціально-психологічний центр. Безоплатність послуг регламентується Положенням про засади безконфліктних комунікацій та врегулювання спорів учасників освітнього процесу <https://bit.ly/3rUQu3T>. Обов'язковим компонентом їхньої діяльності є вивчення адаптації першокурсників до навчання та інші заходи за запитом. Начальник відділу виховної роботи та гуманітарної освіти запевнила ЕГ в залученні центру до вирішення конфліктних ситуацій. Соціальна підтримка здійснюється профспілкою. Серед матеріальної підтримки здобувачів, що займають громадські засади: грошова винагорода, квитки до театру і кіно, бюджетні путівки на базу «Чорноморськ» тощо. Студенти, які мають дітей і є членами профспілки отримують новорічні подарунки. Члени профспілки також преміюються. Освітню та інформаційну підтримку за ОПП здійснюють НПП. В Moodle здобувачі можуть ознайомитись із цілісною програмою курсу, пройти тестові завдання різного типу, спостерігати за своїм прогресом в електронному журналі та отримати розбаловку навчальної дисципліни. За умови неможливості проведення очних лабораторних робіт, викладачі створюють відеодосліди в електронній системі.

5. Заклад вищої освіти створює достатні умови для реалізації права на освіту особами з особливими освітніми потребами, що навчаються за освітньою програмою.

З метою реалізації прав осіб з особливими освітніми потребами створено Порядок супроводу осіб з інвалідністю та інших маломобільних груп <http://www.chnu.edu.ua/index.php?page=ua/scienc/00page>. ЗВО зобов'язується створювати необхідні умови відповідно до Статуту університету http://www.chnu.edu.ua/index.php?page=ua/zaginf/04%20ofic_inf/01%20normdocs. Права здобувачів з особливими освітніми потребами прописані у Положенні про організацію освітнього процесу <http://ibhb.chnu.edu.ua/dpt/botany/ogoloshennia/obgovorennia-programi-pidgotovki-bakalavriv-zi-spetsialnosti-014-serednia-osvita-biologija-ta-zdorovia-liudin> та Положенні про користування гуртожитками студентського містечка ЧНУ імені Ю.Федьковича http://vstup.chnu.edu.ua/?page_id=85. ЕГ переконалась у створенні умов для здобувачів з особливими освітніми потребами, зокрема побудова пандуса на вході в ботанічний сад, проведення занять на перших поверхах, підтримка здобувачів соціально-психологічним центром, кураторами, керівництвом навчально-виховної частини загалом. Здобувачі з особливими освітніми потребами за ОПП не навчаються.

6. Існує чітка і зрозуміла політика і процедури вирішення конфліктних ситуацій (зокрема пов'язаних з сексуальними домаганнями, дискримінацією та/або корупцією тощо), яка є доступною для усіх учасників освітнього процесу та послідовно дотримується під час реалізації освітньої програми.

З метою врегулювання конфліктних ситуацій створено "Положення про засади безконфліктних комунікацій та врегулювання спорів учасників освітнього процесу в ЧНУ" (<https://bit.ly/3ouLiDe>/http://www.chnu.edu.ua/index.php?page=ua/zaginf/04%20ofic_inf/01%20normdocs), Етичний кодекс університету. Згідно з Положенням, обов'язками НПП та адміністрації є проведення психологічних тренінгів, бесід щодо запобігання та виявлення конфліктних ситуацій. Врегулювання конфлікту відбувається шляхом створення тимчасових спеціальних комісій за участі юриста, психолога і представників профспілкових організацій, що вивчають ситуацію у 10-денний термін і пропонують варіанти розв'язання конфлікту. Трудові спори в умовах університету розглядає спеціально створена комісія трудових спорів (КТС). Вирішення конфліктних ситуацій регламентують «Правила внутрішнього трудового розпорядку ЧНУ» (<https://bit.ly/3rw5ma5>), де зазначено порядок прийняття та звільнення працівників, їх основні права й обов'язки, обов'язки адміністрації, права й обов'язки осіб, які навчаються в Університеті, забезпечення трудової дисципліни (процесу навчання) та відповідальність за їх порушення, правила поведінки. З метою врегулювання конфліктних ситуацій, які виникають у процесі проживання в гуртожитку, в Інституті скликається комісія з соціальних питань. Порядок проведення та повноваження комісії визначені у «Положенні про користування гуртожитками студентського містечка ЧНУ» (<https://drive.google.com/file/d/14Kce9FczUrM5obQ-sGDyQqgoRXHhfoHv/view>) і «Правилах внутрішнього розпорядку в гуртожитках». На зустрічах з органами студентського самоврядування та здобувачами ЕГ група підтвердила знання механізму вирішення конфліктних ситуацій. З будь-якими запитаннями здобувачі можуть звернутися до представника ОСС, деканату, профспілки, куратора академічної групи. Х.Бойчук – голова студпарламенту Навчально-наукового інституту ННІ біології, хімії та біоресурсів – навела приклади найчастіших запитань з боку студентства: щодо стипендій, онлайн навчання, конфлікту інтересів, конфлікту із викладачами. Так, здобувачі мають право написати заяву на ім'я декана щодо зміни викладача. Конфлікти питань соціальних домагань, дискримінації, корупції, доводяться головою студпарламенту університету у відповідні підрозділи. На рівні деканату формується відповідний протокол/заява, яку розглядає створена тимчасова комісія. Начальник відділу виховної роботи та гуманітарної освіти, Л.Кушнір підтвердила аналіз звернень здобувачів щодо різного роду конфліктних ситуацій. До вирішення проблеми запрошується психологічно-соціальний центр. У ЗВО проводиться робота щодо попередження корупції. На головному сайті створено окрему вкладку "Запобігання корупції", де розміщено посилання на законодавчі аспекти, електронна скринька для питань виявлення та запобігання корупції http://www.chnu.edu.ua/index.php?page=/ua/anti_corruption. На ОП конфліктних ситуацій не було. На зустрічі здобувачі підтвердили відсутність тиску з боку НПП, корупції.

Загальний аналіз щодо Критерію 7:

Сильні сторони та позитивні практики у контексті Критерію 7.

Серед сильних сторін ОП варто зазначити: Сучасний рівень матеріально-технічної бази, широке використання для поєднання наукової та освітньої діяльності ОПП. Можливість проведення цілісних наукових досліджень на базі університету, зокрема з рідкісними препаратами та вилами рослин. Ботанічний сад, Гербарій, що становлять національне надбання України.

Слабкі сторони, недоліки та рекомендації щодо удосконалення у контексті Критерію 7.

Серед слабких сторін у контексті Критерію 7 ЕГ виявила такі: Здобувачі ОПП не володіють інформацією щодо можливості, створеної ЧНУ щодо участі у безкоштовних мовних курсах. В нормативному забезпеченні не прописаний чіткий алгоритм дій здобувачів та НПП у разі виникнення конфліктної ситуації. ЕГ рекомендує: Залучати та заохочувати здобувачів ОПП до участі у безкоштовних мовних курсах з іноземної мови, зокрема для можливості реалізації академічної мобільності. Розглянути можливість доповнення Положення про засади безконфліктних комунікацій та врегулювання спорів учасників освітнього процесу у ЧНУ імені Ю.Федьковича чітким алгоритмом дій здобувачів та НПП у разі виникнення конфліктної ситуації.

Рівень відповідності Критерію 7.

Рівень В

Обґрунтування рівня відповідності Критерію 7.

ЕГ дійшла висновку, що матеріально-технічне забезпечення кафедр, що відповідають за реалізацію ОПП забезпечує повноцінне поєднання наукових та педагогічних досліджень. Зокрема, варто відмітити, що об'єкти, які становлять національне надбання, активно використовується НПП та здобувачами, для формування педагогічних здібностей. Серед обладнання є новітні біологічні прилади, широкий спектр мультимедійних засобів. Вивчення відповідних документів та онлайн-екскурсія інститутом, підтвердили безпечність та безоплатність доступу до матеріально-технічної бази ЗВО. Разом із тим, варто відзначити, що здобувачі є рівноправними учасниками освітнього процесу, адміністрація закладу прислуховується до їх думки. Окрім того, реалізація міжнародної академічної мобільності можлива лише за умови знання іноземної мови, а здобувачі не обізнані з можливостями вивчення іноземних мов на базі ЗВО. В ЗВО створено Положення щодо попередження та врегулювання конфліктних ситуацій, але не прописано чіткий механізм дій в таких випадках. Зважаючи на вказані сильні сторони та слабкі сторони, виявлені в Підкритеріях 7.3, 7.4, 7.6., які ЕГ вважає їх несуттєвими з огляду на сформованість у ЗВО культури підтримки здобувачів та НПП з метою повноцінного забезпечення виконання цілей та завдань ОПП. Потребує покращення організаційна частина, передбачена Критерієм 7. Рівень відповідності критерію В.

Критерій 8. Внутрішнє забезпечення якості освітньої програми:

1. Заклад вищої освіти послідовно дотримується визначених ним процедур розроблення, затвердження, моніторингу та періодичного перегляду освітньої програми.

Згідно з п. 8.1.4. Статуту ЧНУ імені Ю.Федьковича http://www.chnu.edu.ua/index.php?page=ua/zaginf/04%20ofic_inf/01%20normdocs, університет здійснює моніторинг та періодичний перегляд ОПП, щорічне оцінювання здобувачів, науково-педагогічних та педагогічних працівників ЗВО, забезпечує публічність інформації про ОПП. Моніторинг регламентується Положенням про порядок проведення внутрішнього моніторингу якості освітньої діяльності та якості вищої освіти в ЧНУ імені Ю.Федьковича. З метою встановлення чіткого механізму реалізації та реформування освітніх програм створено Положення про розроблення та реалізацію освітніх програм Чернівецького національного університету імені Ю.Федьковича https://drive.google.com/file/d/1rFVXb_JZoVNab4J2x8tHTz2vfVmH4JOP/view?usp=sharing / <http://www.chnu.edu.ua/index.php?page=ua/scienc/02%20osvitniad/02>. Серед процедур моніторингу ОПП, кінець навчального року супроводжується запитом до публічного обговорення <http://ibhb.chnu.edu.ua/dpt/botany/ogoloshennia/obgovorennia-programi-pidgotovki-bakalavriv-zi-spetsialnosti-014-serednia-osvita-biologiya-ta-zdorovia-liudini>. На зустрічі зі здобувачами, студентка О.Тимчук підтвердила періодичність проведення анкетувань на предмет формування академічної доброчесності в кількості один раз на рік, опитування «Викладач очима студентів», оцінка подачі курсу, після його закінчення. За словами С. Тонюка, під час очного навчання анкетування проводиться в письмовій формі, під час дистанційного – в Google Forms. Здобувачі підтверджують дієвість анонімності опитувань з метою прозорості їх результатів. На зустрічі із адміністративним персоналом, керівниця Центру забезпечення якості вищої освіти, М.Іванчук, підтвердила створення і попередньої аналіз опитувань центром ЗЯВО <https://bit.ly/3AG7Upp>, навчальним відділом. Серед опитувань: наявність вибору

вибіркових дисциплін, їх суттєвість; якість методичного забезпечення навчальних дисциплін, змісту Moodle. Опитування реалізуються 1-2 рази на рік. Результати аналізу обговорюються на засіданнях навчально-методичної Ради. Рішення делегуються на кафедри, що відповідають за реалізацію ОПП. Виконання рекомендацій повторно перевіряється навчально-методичною радою. До моніторингових груп, залучаються ОСС. Наступний комплексний моніторинг ОПП, що проводиться раз на 4 роки, заплановано на березень-квітень 2022р. ЕГ підтверджує, що роботодавців, здобувачів та інших стейкхолдерів запрошують на розширені засідання кафедри з метою озвучення та підсумку пропозицій та рекомендацій.

2. Здобувачі вищої освіти безпосередньо та через органи студентського самоврядування залучені до процесу періодичного перегляду освітньої програми та інших процедур забезпечення її якості як партнери. Позиція здобувачів вищої освіти береться до уваги під час перегляду освітньої програми.

ЕГ впевнилась у залученні здобувачів до процесів аналізу та перегляду ОПП. Здобувачі долучаються до анонімних анкетувань, серед яких «Викладач очима студента»: (https://drive.google.com/file/d/1rmE6hAvRF_cGbEy6Bkoo0CgSwAjVyI9y/view I семестр 2020-2021). Результати опитування (<https://drive.google.com/file/d/1pA013t1YovqGKh5yghonJ9RTB-E-JJIE/view>) обговорюються на засіданні кафедри. Відповідно до Витягу з протоколу №5 від 8 грудня 2020р. ухвалено активізувати використання матеріально-технічної бази кафедри, підвищити рівень застосування інноваційних методик. Здобувачі та НПП на відповідних зустрічах підтвердили виконання вимог. Існує практика створення опитувань щодо якості ОПП (I семестр 2021-2022 н. р. https://drive.google.com/file/d/1022b28tEXI_p6NuAYvVafGi7EcRRFiOr/view). Відповідно до Витягу з протоколу № 3 від 19 жовтня 2021р. опитування встановлено проводити щосеместрово, рекомендовано розглянути пропозицію можливості присвоєння кваліфікації «Вчитель біології, хімії та основ здоров'я», проаналізувати обов'язкові та вибіркові дисципліни, на предмет дублювання їх змісту. Відповідно до Витягу з протоколу № 5 від 10 грудня 2021р. адміністрація ЗВО проводить ґрунтовний аналіз ступеня адаптованості здобувачів першого курсу до навчання (Протокол №4 засідання науково-методичної ради ЧНУ від 25.11.2021р.), враховує їх пропозиції, ухвалено провести тестування за вимогою на предмет адаптованості з метою подальшої корекційної роботи. Здобувачі запрошуються на розширені засідання кафедри щодо перегляду ОПП. Зокрема, згідно з Витягом з протоколу №12 від 04 червня 2021 р., на розширеному засіданні кафедри були представники ОСС ОПП М.Гвоздецька, Р.Гордій, С.Тонюк, О.Тимчук. Відповідно до таблиці врахування пропозицій за 2021р. <http://ibhb.chnu.edu.ua/dpt/botany/navchalna-robota>, здобувачі ОПП запропонували посилити педагогічні компетентності та урізноманітнити перелік вибіркових дисциплін. В результаті було додано 8 вибіркових дисциплін професійної спрямованості, до переліку обов'язкових дисциплін додано дисципліни «ІТ та онлайн-сервіси в професійній діяльності вчителя», «Риторика», «Інклюзивна освіта» та збільшено кількість кредитів на практичну підготовку з 21 до 30 кр. Серед нових побажань здобувачів – можливість отримання подвійної освіти (Вчитель біології, хімії) та збільшення дисциплін педагогічного спрямування. На зустрічі з ЕГ здобувачі підтвердили, що побажання вони мають можливість висувати безпосередньо викладачу на заняттях. Зокрема, можуть змінювати та/або долучати необхідні, на їх думку, теми для вивчення. Наприклад, на зустрічі з НПП було підтверджено долучення вивчення Google Forms, корекція системи оцінювання проєктів дисципліни «Інклюзивна освіта», вільний вибір тем дослідження. Здобувачі підтверджують внесення пропозицій на засідання кафедри, зокрема збільшення кількості педагогічної практики.

3. Роботодавці безпосередньо та/або через свої об'єднання залучені до процесу періодичного перегляду освітньої програми та інших процедур забезпечення її якості як партнери.

ЕГ підтверджує постійне залучення професіоналів-практиків, роботодавців до процедур забезпечення та перегляду ОПП. Роботодавці залучаються до аудиторних занять. Серед них методист центру еколого-натуралістичної творчості учнівської молоді, к.б.н., доцент Л.М.Хлус (<https://bit.ly/35xHwCz>), заступник начальника Управління Державної служби якості освіти у Чернівецькій області-начальник відділу інституційного аудиту, к.б.н., доцент, учитель біології вищої категорії, О.В. Григор'єва (<https://bit.ly/34fzdue>), методист відділення хімії, біології, екології та аграрних наук Буковинської Малої академії наук М.М. Денис (<https://bit.ly/3ACIQzk>). Більшість роботодавців є випускниками інституту, що сприяє ґрунтовному аналізу та покращенню ОПП. На зустрічі з роботодавцями, Т.В. Семеннікова, рекомендувала розширити галузь «екологія» ОПП. О.В. Григор'єва підтвердила активну участь у реформуванні ОПП. Зокрема, перегляд на предмет корелювання зі змістом освітніх програм з біології, увести до переліку обов'язкових дисциплін «Загальна екологія», розділити дисципліни «Загальна цитологія, гістологія, БР», «Анатомія та фізіологія людини», «Генетика і молекулярна біологія»; не допускати дублювання компонент в дисциплінах вільного вибору, дисципліни «Польові та камеральні методи біологічних досліджень», «Нутрієнтологія», «Біоетика з основами біобезпеки» увести до обов'язкових, зменшити обсяг кредитів на мультимедійні дисципліни. Г.В. Міхеєва пропонувала ввести вибірку дисципліну, пов'язану зі STEM-технологіями. І.М. Шепенюк пропонувала збільшення кількості годин на педагогічну практику. Роботодавці проводять аналіз роботи студентів-практикантів з метою покращення рівня підготовленості здобувачів. Так, Н.І. Гаврилюк повністю задоволена проходженням практики. Окрім того, студенти-практиканти залучають дітей до досліджень, спрямованих на написання курсових робіт. Практиканти можуть бути долучені до ведення шкільних гуртків. О.В. Григор'єва, повідомила ЕГ про співпрацю зі студентами із підготовкою проведення екскурсій, курсових робіт та інших дослідницьких проєктів. Співпраця з роботодавцями проводиться в обох напрямках. Н.І. Гаврилюк розповіла про досвід підготовки учнів до захисту науково-дослідницьких робіт, олімпіад з екології та біології і допомогу гаранта ОПП І.І. Чорнея у проведенні та написанні досліджень. Вчителі співпрацюють із викладачами педагогічних та біологічних дисциплін, з метою консультацій проведення освітнього процесу. Здобувачі проводять

спільні дослідження, експедиції, екскурсії, експрес-дослідження з учнями, що сприяє педагогічному зростанню майбутніх учителів. Л.Ю. Головченко розповіла про проведення природоохоронних акцій за участю здобувачів, учнів шкіл та НПП («Буковинські первоцвіти» <https://bit.ly/3o7WTrH>, «Тривога», та ін.). Викладачі є постійними членами журі шкільних конкурсів та природоохоронних заходів (більше 60). На зустрічі з ЕГ роботодавці підтвердили виважений аналіз рекомендацій та якісне впровадження пропозицій.

4. Існує практика збирання, аналізу та врахування інформації щодо кар'єрного шляху випускників освітньої програми.

Освітня програма акредитується вперше. Випускники ОПП будуть у 2022 р. Окрім того, варто відзначити, що Г. Міхеєва, керівник методичного об'єднання вчителів біології виконала дослідження, результати якого встановили понад 80% вчителів біології та хімії Чернівецької області як випускників Інституту біології, хімії та біоресурсів ЧНУ імені Ю.Федьковича. За словами В. Кіндзерського, обов'язковий облік випускників не проводиться. ЕГ підтверджує взаємодію із випускниками, оскільки вони є роботодавцями. Випускники працевлаштовані не лише в закладах середньої освіти, а й у відділах роботи з молоддю Національних парків України. Центр кар'єри містить в собі профспілкова організація студентів. Голова профспілки В. Кіндзерський повідомив, що існує практика проведення семінарів на предмет навчання написанню резюме, особливостей проведення співбесіди, організуються зустрічі з потенційними роботодавцями «Моя кар'єра», «Мистецтво бути успішним» <https://www.facebook.com/chnu.edu.ua/posts/2933702093566394/> із залученням успішних людей різних професійних категорій (мистецтво, наука, спорт тощо). ЕГ впевнилась, у щорічному проведенні ярмарку вакансій (30-50 присутніх роботодавців) [http://www.chnu.edu.ua/index.php?page=ua/news&data\[5012\]\[id\]=14500](http://www.chnu.edu.ua/index.php?page=ua/news&data[5012][id]=14500). За результатами ярмарку ведеться опитування працевлаштованості студентів. Про зустрічі, семінари, опитування повідомляється на сайті ЗВО, соціальних мережах <https://www.facebook.com/studprofkom.cv.ua/>, Telegram-каналі, головою профбюро ОСС та профгором академічних груп.

5. Система забезпечення якості закладу вищої освіти забезпечує вчасне реагування на виявлені недоліки в освітній програмі та/або освітній діяльності з реалізації освітньої програми.

Механізм реагування на виявлені недоліки та пропозиції прописаний в Положенні про розроблення та реалізацію освітніх програм Чернівецького національного університету імені Ю.Федьковича https://drive.google.com/file/d/1rFVXb_JZoVNab4J2x8tHTz2vfVmH4JOP/view?usp=sharing / <http://www.chnu.edu.ua/index.php?page=ua/scienc/o2%20osvitniad/o2>. Відповідно до Положення, оновлення програм відбувається щорічно, або, додатково, за необхідності. Проаналізувавши результати опитування здобувачів та документи, представлені гарантом ОП, ЕГ дійшла висновку до підтвердження швидкого реагування на проблеми та побажання. Гарант ОП проф. І.Чорней та НПП володіють механізмом перегляду освітньої програми. Після проведення опитувань здобувачів (результати розміщено на сайті ЗВО <http://www.chnu.edu.ua/index.php?page=ua/scienc/o2%20osvitniad/page08>), роботодавців та інших стейкхолдерів, та розгляд результатів на усіх рівнях університету (ЦЗЯВО ЧНУ, Навчально-методична Рада, засідання кафедр) реалізується відкрите засідання кафедри, із запрошенням стейкхолдерів. (Витяг з протоколу № 12 від 04 червня 2021 р.). Затвердження змін відбувається на засіданні Вченої Ради університету (Протокол № 10 від 25.06.2021 р.). Зокрема, проектна група ОП прислуховується та швидко впроваджує рекомендації роботодавців (корекція змісту навчальних дисциплін, кореляція окремих тем відповідно до зазначених НПП). На виявлений здобувачами, роботодавцями, недолік дублювання змісту навчальних дисциплін, було прийнято рішення вилучення дисципліни «Інформаційні ресурси в біології» через часткове дублювання в курсі «Сучасні інформаційні технології та ресурси викладання біології», «Індивідуальна робота з учнями з біології» у зв'язку з тим що її зміст простежується в курсі «Позакласна робота з біології», «Біологія інвазій» в зв'язку опрацювання питань в курсі «Охорона біорізноманіття». У зв'язку з виявленим усіма стейкхолдерами недоліком було збільшено кількість вибіркової компоненти від 26 до 34. Бажання здобувачів збільшення практичної підготовки реалізовано від 21 до 30 кредитів, починаючи з другого року навчання. Здобувачі, роботодавці, НПП на зустрічах з ЕГ підтвердили швидке реагування адміністрації та проектної групи ОПП на пропозиції та зауваження та впровадження в ОП. Згідно зі словами стейкхолдерів, пропозиції впроваджуються на наступний навчальний рік, після отримання зауваження.

6. Результати зовнішнього забезпечення якості вищої освіти (зокрема, зауваження та пропозиції, сформульовані під час попередніх акредитацій), беруться до уваги під час перегляду освітньої програми.

ОПП акредитується вперше. З метою покращення ОПП, робочою групою було розглянуто акредитацію ОПП «Біологія та здоров'я людини» рівня магістр та враховано наступні рекомендації: Врахована пропозиція модернізації системи Moodle для впровадження освітнього процесу <https://moodle.chnu.edu.ua/>. Створено соціально-психологічний центр, з метою підвищення якості підтримки здобувачів http://www.chnu.edu.ua/index.php?page=ua/gum_osvita/040_sots_psykh_tsentr. Посилено участь здобувачів в освітньому процесі та перегляді ОП. (Комісії моніторингу освітнього процесу, Комісія з питань дотримання академічної доброчесності, залучення до розширених засідань кафедр); розширено перелік вибірковок дисциплін з 26 до 34; Поширено культуру академічної доброчесності, здобувачі знають і дотримуються принципів, НПП щоденно підвищують культуру

академічної доброчесності; Проінформовано здобувачів про інформацію, розміщену на сайті ЗВО; Завершено обладнання шкільного кабінету біології, постійне поповнення матеріально-технічної бази сучасними дослідницькими та медіаприладами <http://ibhb.chnu.edu.ua/dpt/botany/mtb>; Посилено педагогічну складову ОПП, розширено можливості здобуття педагогічних здібностей (до обов'язкових дисциплін введено ОК "Риторика", "Інклюзивна освіта", "ІТ та онлайн-сервіси професійної діяльності вчителя").

7. В академічній спільноті закладу вищої освіти сформована культура якості, яка сприяє постійному розвитку освітньої програми та освітньої діяльності за цією програмою.

ЕГ підтверджує високий рівень сформованості культури якості ВО. Процеси забезпечення якості регламентуються Положенням "Про порядок проведення внутрішнього моніторингу якості освітньої діяльності та якості вищої освіти в ЧНУ", Положенням "Про систему внутрішнього забезпечення якості освітньої діяльності та якості вищої освіти в ЧНУ" (<http://www.chnu.edu.ua/index.php?page=ua/scienc/o2%20osvitniad/o2>). Постійно відбувається заохочення дотримання правил академічної доброчесності. Знайомство починається з першого курсу на дисципліні «Основи наукових досліджень». Важливою вимогою є оригінальність наукових робіт. Здобувачі та НПП підтвердили свою участь в опитуваннях «Викладач очима студентів» щодо академічної доброчесності. Здобувачі та НПП володіють інформацією щодо створених комісій та Рад (Комісія з академічної доброчесності, Л. Худа, Рада з гуманітарної освіти і виховання, Т. Марусик). На зустрічах з ЕГ академічна спільнота підтвердила їх залученість до Ради кураторів з метою підвищення якості освітнього процесу, задоволення потреб та інтересів здобувачів. Okремо популяризується і формується культура якості освіти для НПП під час відповідних засідань та вебінарів. Прийнято рішення створення декларації академічної доброчесності. Культура якості освіти підвищується за рахунок розміщення інформаційних стендів в університеті. Академічна спільнота долучається до засідань кафедри щодо оцінки та редагування змісту освітніх компонентів ОПП. Зокрема, висувала такі пропозиції: долучити курсову роботу на 3 курсі до дисципліни "Методика викладання біології та основ здоров'я", а на 4 курсі вважати міждисциплінарною; реалізувати атестацію у формі фахового тестового контролю; об'єднати здоров'язбережувальні дисципліни в одну "Здоров'язбережувальні технології та домедична допомога"; змінити місцезнаходження розділу "Історія науки" із дисципліни "Вступ до спеціальності" до "Основи наукових досліджень". Усі пропозиції було враховано. Рекомендацію зміцнити комунікативну спрямованість навчання за ОПП, враховано шляхом введення дисципліни "риторика", забезпечення формування інклюзивної компетентності, шляхом перенесення ОК "Інклюзивна педагогіка" до переліку обов'язкових. В університеті створено Центр забезпечення якості вищої освіти, що веде постійний моніторинг освітнього процесу <http://www.chnu.edu.ua/index.php?page=ua/osvitnia/o7monitoring>. План та результати роботи центру розміщені на сайті ЗВО <http://www.chnu.edu.ua/index.php?page=ua/scienc/o2%20osvitniad/pageo8>. ЦЗЯВО аналізує результати опитування та делегує до проектної групи рекомендації щодо поліпшення змісту ОП. Згідно з останнім опитуванням, зараз ведеться робота щодо впровадження таких пропозицій: долучення кваліфікації "Вчитель хімії" до НПП ОП, збільшено кількість ОК педагогічного спрямування. ЕГ підтверджує, що в закладі сформована культура якості освіти, усі учасники освітнього процесу активно співпрацюють між собою з метою поліпшення ОПП та освітньої діяльності ЗВО загалом.

Загальний аналіз щодо Критерію 8:

Сильні сторони та позитивні практики у контексті Критерію 8.

Серед сильних сторін ОП, варто зазначити: Тісна співпраця з роботодавцями. Рівноправність здобувачів, НПП як учасників освітнього процесу. Відкритість адміністрації та робочої групи ОПП до думки стейкхолдерів, цілісне запровадження рекомендацій в ОП.

Слабкі сторони, недоліки та рекомендації щодо удосконалення у контексті Критерію 8.

Серед слабких сторін ОП ЕГ виявила: Недостатньо залучені ОСС до забезпечення якості освітнього процесу в ЧНУ імені Ю.Федьковича 2. Відсутність практики збору інформації щодо кар'єрного шляху випускників 3. Не прописана постійна можливість проведення опитувань випускників, гостей сайту щодо якості розробленої освітньої програми. Рекомендації: Сприяти більш активному залученню ОСС до внутрішнього забезпечення якості освітнього процесу Розглянути можливість розміщення анкети зворотного зв'язку для різних стейкхолдерів щодо ОП на постійний вкладці сайту інституту. Посилити роботу з випускниками.

Рівень відповідності Критерію 8.

Рівень В

Обґрунтування рівня відповідності Критерію 8.

ЕГ переконалась, що в ЗВО вчасно реагують на пропозиції всіх груп стейкхолдерів, розцінюють здобувачів як повноправну частину світнього процесу. Адміністрація та проектна група ОПП враховує рекомендації НАЗЯВО з акредитованих освітніх програм. В ЧНУ імені Ю.Федьковича створено Центр забезпечення якості вищої освіти, що висвітлює результати своєї діяльності на сайті університету, володіє інформацією щодо якості проведення освітньої діяльності завдяки регулярному моніторингу. ЕГ підтверджує тісну взаємодію з роботодавцями в обох напрямках. Разом із тим, варто зазначити, що ОСС мало залучені до процесів забезпечення якості вищої освіти, на сайті кафедри не передбачена можливість опитування випускників, громадське обговорення розміщено лише в тимчасовій вкладці “оголошення”, в ЗВО відсутня практика збирання інформації про кар’єрний шлях випускників. ЕГ підтверджує сформовану культуру забезпечення якості вищої освіти, переважно відповідність Критерію 8, зокрема підкріпленням 8.1, 8.2, 8.3, 8.5, 8.7. Враховуючи позитивні сторони та виявлені недоліки, рівень відповідності критерію В.

Критерій 9. Прозорість та публічність:

1. Визначені чіткі і зрозумілі правила і процедури, що регулюють права та обов’язки всіх учасників освітнього процесу, є доступними для них та послідовно дотримуються під час реалізації освітньої програми.

Відповідно до п. 8.1.4. Статуту ЧНУ імені Ю.Федьковича, університет зобов’язаний забезпечувати публічність інформації про освітні програми http://www.chnu.edu.ua/index.php?page=ua/zaginf/04%20ofic_inf/01%20normdocs. Права та обов’язки здобувачів та НПП регламентуються Положенням “Про проведення конкурсу на заміщення вакантних наукових посад в ЧНУ імені Ю.Федьковича”, Правилах академічної доброчесності, Положення “Про виявлення та запобігання плагиату у ЧНУ імені Ю.Федьковича”, Етичному кодексі ЧНУ, Положенні “Про засади безконфліктних комунікацій та врегулювання спорів учасників освітнього процесу”, Положення “Про підвищення кваліфікації науково-педагогічних працівників ЧНУ”, Правилах призначення та виплати стипендій у ЧНУ http://www.chnu.edu.ua/index.php?page=ua/scienc/08%20step_zab/01, Положенні “Про індивідуальний графік навчання”, Положенні “Про порядок реалізації права на академічну мобільність здобувачів ЗВО”, Положення “Про атестацію здобувачів вищої освіти та організацію роботи Екзаменаційної комісії в ЧНУ імені Ю.Федьковича”, Положення “Про порядок відрахування, переривання навчання, поновлення, переведення, надання академічної відпустки здобувачам ВО”, Положення “Про взаємодію формальної та неформальної освіти, визнання результатів навчання (здобутих шляхом неформальної та/або інформальної освіти, в системі формальної освіти)”. <http://www.chnu.edu.ua/index.php?page=ua/scienc/02%20osvitniad/02>. На сайті випускової кафедри висвітлено основні нормативні документи щодо організації освітнього процесу <http://ibhb.chnu.edu.ua/dpt/botany/korisni-materiali/normativni-dokumenty>, зокрема ті, що будуть корисні здобувачам. На зустрічі зі здобувачами та ОСС, ЕГ переконалась у знанні основних механізмів вирішення конфліктних ситуацій, своїх прав та обов’язків. Зокрема, здобувачі володіють інформацією про Положення та їх місце розташування на сайті ЗВО, процедури надання пропозицій та рекомендацій до ОПП, шляхи звернення щодо вирішення конфліктних ситуацій. ЕГ зробила висновок, про чіткість і зрозумілість правил і процедур, що регулюють права та обов’язки учасників освітнього процесу.

2. Заклад вищої освіти не пізніше ніж за місяць до затвердження освітньої програми або змін до неї оприлюднює на своєму офіційному веб-сайті відповідний проект з метою отримання зауважень та пропозицій заінтересованих сторін.

ЕГ впевнилась, що на сайті кафедри вчасно розміщується проект ОПП з метою обговорення <http://ibhb.chnu.edu.ua/dpt/botany/ogoloshennia/obgovorennia-programi-pidgotovki-bakalavriv-zi-spetsialnosti-014-serednia-osvita-biologija-ta-zdorovia-liudini>, прописаний механізм залишення рекомендацій у вкладці “оголошення”. Кафедра розміщує протоколи засідань кафедри, та вчених ради Інституту біології, хімії та біоресурсів, таблицю врахувань пропозицій, у відкритому доступі на сайті <http://ibhb.chnu.edu.ua/dpt/botany/navchalna-robota>. За словами першого проректора В.О. Балуха, якість ведення сайтів ЗВО перевіряється за наказом профільними проректорами або ректором, створена комісія перевірки наповнення сайтів.

3. Заклад вищої освіти своєчасно оприлюднює на своєму офіційному веб-сайті точну та достовірну інформацію про освітню програму (включаючи її цілі, очікувані результати навчання та компоненти) в обсязі, достатньому для інформування відповідних заінтересованих сторін та суспільства.

ЕГ переконалась, що в ЗВО вчасно оприлюднюють достовірну інформацію про ОПП. Зокрема, перелік освітніх програм розміщено на загальному сайті ЧНУ імені Ю.Федьковича <http://www.chnu.edu.ua/index.php?page=ua/scienc/011op>. Повний перелік ОПП Інституту біології, хімії та біоресурсів розміщено на сайті у вкладці “Абітурієнту” <http://ibhb.chnu.edu.ua/institut/abiturient>. Силабуси обов’язкових і вибіркових навчальних дисциплін розміщено на сайті кафедри <http://ibhb.chnu.edu.ua/dpt/botany/cilabusi-navchalnih-distsiplin-op-serednia-osvita-biologija-ta-zdorovia-liudini> Повний перелік документів, пов’язаних з переглядом ОПП, навчальні плани, освітня

програми, рецензії роботодавців, пропозиції щодо удосконалення розміщено за посиланням <http://ibhb.chnu.edu.ua/dpt/botany/navchalna-robota>. Внизу сторінки розміщено перелік дисциплін та покликання на платформу дистанційної освіти, матеріали, необхідні для успішного складання атестації, зразки титульних сторінок наукових робіт, розклад занять, та навчальний план. На сайті кафедри розміщено результати щорічних наукових конференцій та план роботи гуртків та проблемних груп <http://ibhb.chnu.edu.ua/dpt/botany/studentska-naukova-robota> В ЗВО вчасно було розміщено посилання на відкриту зустріч з ЕГ [http://www.chnu.edu.ua/index.php?page=ua/news/archive&data\[5013\]\[news_id\]=15816](http://www.chnu.edu.ua/index.php?page=ua/news/archive&data[5013][news_id]=15816) Центр ЗЯВО ЧНУ імені Ю.Федьковича оприлюднює плани роботи та результати комплексного моніторингу ОПП на сайті <http://www.chnu.edu.ua/index.php?page=ua/scienc/o2%20osvitniad/page08>. З метою оптимізації інформаційних та виробничих процесів в Інституті біології, хімії та біоресурсів створено Раду з ІКТ. <http://ibhb.chnu.edu.ua/institut/it-rada>.

Загальний аналіз щодо Критерію 9:

Сильні сторони та позитивні практики у контексті Критерію 9.

Сильними сторонами ОП ЕГ вважає: Широке інформування здобувачів про змістове наповнення сайту. Створення тимчасових комісій перевірки якості ведення сайтів, створення Ради з ІКТ в Інституті біології, хімії та біоресурсів. Оприлюднення процедур перегляду ОПП на сайті ЗВО.

Слабкі сторони, недоліки та рекомендації щодо удосконалення у контексті Критерію 9.

Серед недоліків варто зазначити: Відсутність датування рецензій роботодавців. Відсутність оприлюднення складу наукових гуртків, плану їх роботи на сайті кафедр. Неповний перелік результатів опитувань здобувачів ОПП. Рекомендуємо: Ввести датування рецензій стейкхолдерами ОП з метою підвищення їх чинності. Оприлюднити план роботи наукових гуртків на сайті кафедр, їх постійний склад здобувачів. Оприлюднити результати усіх опитувань здобувачів ОПП на сайті інституту або ЗВО.

Рівень відповідності Критерію 9.

Рівень В

Обґрунтування рівня відповідності Критерію 9.

ЕГ підтверджує переважну відповідність підкритеріям 9.1-9.3 Критерію 9, зокрема варто відзначити вчасне оприлюднення проєктів ОПП, зручне розміщення на сайті ЗВО. Позитивними практиками є дублювання нормативного забезпечення ЗВО, корисного здобувачам ОПП та НПП на сайті Інституту, створення Ради з ІКТ з метою здійснення інформаційної підтримки освітян, популяризації наукової діяльності тощо. Разом із тим, ЕГ зауважує відсутність датування рецензій роботодавців, неповний перелік результатів опитувань здобувачів ОП та відсутність оприлюдненого складу гуртків. Враховуючи позитивні практики, сильні сторони та несуттєві недоліки, встановлено рівень відповідності критерію В.

Критерій 10. Навчання через дослідження:

1. Зміст освітньо-наукової програми відповідає науковим інтересам аспірантів (ад'юнктів) і забезпечує їх повноцінну підготовку до дослідницької та викладацької діяльності у закладах вищої освіти за спеціальністю та/або галуззю.

не застосовується

2. Наукова діяльність аспірантів (ад'юнктів) відповідає напрямові досліджень наукових керівників.

не застосовується

3. Заклад вищої освіти організаційно та матеріально забезпечує в межах освітньо-наукової програми можливості для проведення і апробації результатів наукових досліджень відповідно до тематики аспірантів (ад'юнктів) (проведення регулярних конференцій, семінарів, колоквіумів, доступ до використання лабораторій, обладнання тощо).

не застосовується

4. Заклад вищої освіти забезпечує можливості для долучення аспірантів (ад'юнктів) до міжнародної академічної спільноти за спеціальністю, зокрема через виступи на конференціях, публікації, участь у спільних дослідницьких проектах тощо.

не застосовується

5. Існує практика участі наукових керівників аспірантів у дослідницьких проектах, результати яких регулярно публікуються та/або практично впроваджуються.

не застосовується

6. Заклад вищої освіти забезпечує дотримання академічної доброчесності у науковій діяльності наукових керівників та аспірантів (ад'юнктів), зокрема вживає заходів для виключення можливості здійснення наукового керівництва особами, які вчинили порушення академічної доброчесності.

не застосовується

Загальний аналіз щодо Критерію 10:

Сильні сторони та позитивні практики у контексті Критерію 10.

не застосовується

Слабкі сторони, недоліки та рекомендації щодо удосконалення у контексті Критерію 10.

не застосовується

Рівень відповідності Критерію 10.

не застосовується

Обґрунтування рівня відповідності Критерію 10.

не застосовується

IV. Інші спостереження

У цьому розділі експертна група може викласти інші спостереження, пов'язані із освітньою програмою, освітньою діяльністю за цією програмою або процедурою проведення акредитації.

дані відсутні

V. Підсумки

На думку експертної групи, підстави для прийняття рішення про відмову в акредитації ОП, не пов'язані із відповідністю Критеріям оцінювання якості освітньої програми, **відсутні**.

За результатами акредитаційної експертизи експертна група вважає, що освітня програма відповідає Критеріям за наступними рівнями відповідності:

Критерій 1. Проектування та цілі освітньої програми	B
Критерій 2. Структура та зміст освітньої програми	B
Критерій 3. Доступ до освітньої програми та визнання результатів навчання	B
Критерій 4. Навчання і викладання за освітньою програмою	B
Критерій 5. Контрольні заходи, оцінювання здобувачів вищої освіти та академічна доброчесність	B
Критерій 6. Людські ресурси	B
Критерій 7. Освітнє середовище та матеріальні ресурси	B
Критерій 8. Внутрішнє забезпечення якості освітньої програми	B
Критерій 9. Прозорість та публічність	B
Критерій 10. Навчання через дослідження	<i>не застосовується</i>

За результатами акредитаційної експертизи рішенням експертної групи є **акредитація**.

Додатки до звіту:

Відсутні

Шляхом підписання цього звіту ми стверджуємо, що провели акредитаційну експертизу у повній відповідності із Положенням про акредитацію освітніх програм, за якими здійснюється підготовка здобувачів вищої освіти, та інших актів законодавства, а також здійснювали свої функції добросовісно, неупереджено і доброчесно.

Документ підписаний кваліфікованими електронними підписами.

Керівник експертної групи

Грицай Наталія Богданівна

Члени експертної групи

Перетяцько Вікторія Віталіївна

Талалаєва Ольга Сергіївна